

De Nieuwe Werker

magazine

WANNEER PLAN A(RIZONA) NIET WERKT ...

Is het tijd voor plan B

ABVV

#5 SEPTEMBER 2026

Tweemaandelijks | Jaargang 81

V.U.: Bert Engelaar,
Hoogstraat 42, 1000 Brussel

AFGIFTEKANTOOR: Charleroi X - P919592
Ed. Antwerpen

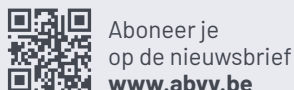
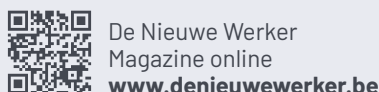
Dossier
Internationale solidariteit

Sociaal verzet
Steun groeit

ABVV online
www.abvv.be

Colofon

Hoofredacteur: Geeraard Peeters

Abonnementen: 02 506 82 11
De Nieuwe Werker, Hoogstraat 42,
1000 Brussel - DNW@abvv.be

Layout: www.ramdam.be

Werken mee aan dit nummer:

Céline Boogaerts - Marc Bourguignon -
Sarah Buyle - Alissa De Ceuninck -
Annaïk De Voghel - Mariëlle
Degeeter - Freya Dhooghe - Arnaud
Dupuis - Antonina Fuca - Ioanna
Gimnopolou - Annelies Huylebroeck -
Mada Minciuna - Dania Paternini -
Denis Selimovski - Ali Selvi - Florian
Strik - Doriane Vandaul - Aurélie
Vandecasteele - Polina Vorobieva

ACTUALITEIT

Snelnieuws	4
Plan B: 11 voorstellen voor een begroting op orde	5-7
De groeiende steun voor het sociaal verzet	8-9
ABVV-Jongeren: van schoolbank tot werkvloer	10
Terug-Naar-Werk-fonds	11
Inclusieve werkvloeren, ook in de bouw!	12
Linx+: Grote Prijs Sociale Fotografie 2026	13
Discriminatie op de werkvloer: geen prioriteit Brusselse regering	14

DOSSIER

Vanaf het prille begin van de arbeidersbeweging maakt internationale solidariteit deel uit van het DNA van het ABVV. In dit dossier: de werking van het Internationaal Syndicaal Vormingsinstituut, studiecirkels in Benin en een internationale vredesconferentie	15-19
---	--------------

Vraag & antwoord: annualisering van de arbeidstijd	20
--	----

JOUW CENTRALE

Algemene Centrale	21-23
Metaal - Transport	24-27
Horval	28-29
BBTK	30-32

JOUW REGIO	33-35
------------------	-------

Er bestaat een plan B

De Arizona-regering is op zoek naar vele miljarden om de begrotingsput dicht te fietsen. Zoals we stilaan gewend zijn: veel oude wijn in nieuwe zakken, en het zijn weer dezelfde groepen die in het regeringsvizier staan.

Een indexsprong of een reeks indexsprongen. Toe maar. Een btw-verhoging die alles duurder maakt. Meer flexibiliteit waar steeds minder tegenover staat. De koopkracht van werknemers is voor de zoveelste keer de pasmunt waar deze regering op beknipt.

Niet louter wiskunde

Een begroting is meer dan het totaal aan plussen en minnen. Het gaat om bewuste beleidskeuzes, vaak vermomd als louter een complexe rekenoefening. Het gaat om de keuze van wat je wil opbouwen en absoluut wil beschermen, maar ook om wat je bereid bent op te offeren of zelfs af te breken. Het grootste deel van de factuur doorsturen naar wie werkt, wie met pensioen is, wie van een uitkering moet rondkomen, of naar de openbare diensten ... is dus geen boekhoudkundige noodzaak. Het is een maatschappelijk project.

Andere keuzes zijn echter mogelijk. Er bestaat wel degelijk een plan B (zie pag. 5-7), en dat roepen we al maanden. Het ontbreekt ons niet aan alternatieven, maar wel aan politieke wil om van koers te veranderen.

Het is aan ons om deze alternatieven levend te houden, telkens wanneer bezuinigingen ons worden voorgesteld als de enige mogelijke weg. De vakbonden en hun studiediensten dokterden concrete plannen uit om zo'n 21 miljard euro op te halen. Op een rechtvaardige manier, in plaats van steeds in de zakken van werknemers te zitten. Nutteloze belastingvoordelen en inefficiënte subsidies voor bedrijven moeten herzien worden. Vermogen moet meer bijdragen. Ons belastingstelsel moet eerlijker, met meer bijdragen van wie zijn geld voor zich laat werken dan van wie werkt voor zijn geld.

Dat was de insteek van de petitie voor een rechtvaardiger belastingstelsel die we samen met de andere vakbonden lanceerden. Meer dan 77.000 burgers ondertekenden onze oproep, ruimschoots

meer dan de 25.000 die we nodig hadden om een hoorzitting in het parlement af te dwingen. Centraal in onze oproep: een grotere belastingbijdrage van de meest vermogenden in ons land. Recent onderzoek wees nogmaals uit dat een zeer grote meerderheid van de Belgen achter dit voorstel staat. Waar wachten onze politici op?

Wat we willen verdedigen

Het verhaal over "de centen zijn op" staat bovendien in schril contrast met het gemak waarmee miljarden worden gevonden voor militaire uitgaven. We sluiten onze ogen niet voor de instabiliteit of bedreigingen van buitenaf. Maar de veiligheid van een bevolking gaat over veel meer dan militarisering.

Hoe kun je immers beweren een bevolking te beschermen terwijl je tegelijkertijd haar fundament ondermijnt? Vrede wordt ook van binnenuit opgebouwd door iedereen economische en sociale zekerheid, degelijke openbare diensten en collectieve bescherming te garanderen wanneer het leven een tegenslag brengt. Kortom: waardigheid voor iedereen.

De begrotingsdiscussie kan dus niet beperkt blijven tot de vraag wie op welke manier welk deel van de put gaat dichtfietsen. Ze dwingt ons om na te denken over wat we willen opbouwen, behouden en beschermen.

Er zijn alternatieven. Wij leggen ze op tafel.

Op 9 oktober betogen we in Brussel om deze alternatieven te verdedigen, de koopkracht te beschermen en de regering te herinneren aan onze rode lijnen. ◀

Bert Engelaar
Voorzitter

Selena Carbonero Fernandez
Algemeen secretaris

Gedeeltelijke nietigverklaring werkloosheidshervorming door Grondwettelijk Hof: uitstel voor 100.000 getroffen

Op 10 september sprak het Grondwettelijk Hof zijn arrest uit over het beroep dat de vakbonden en middenveldorganisaties hadden aangetekend tegen de hervorming van de werkloosheidsverzekering.

Hoewel het beroep grotendeels werd verworpen, erkent het Hof wel de discriminatie van personen die tijdens de eerste drie golven hun werkloosheidsuitkering verloren – oftewel de groep die het langst werkloos was.

Concreet had deze groep, die uit zo'n 100.000 personen bestaat, op 30 juni 2025 nog slechts recht op 9, 8 of 6 maanden werkloosheidsuitkering, terwijl ze recht hadden moeten hebben op minstens 12 maanden. Het ABVV zal de gevolgen van het arrest grondig analyseren en zo snel mogelijk duidelijkheid scheppen over de situatie van de betrokken uitkeringsgerechtigden.

Recht op protest onder vuur in Antwerpen

Sinds 14 juli 2025 wordt er in Antwerpen elke maandag een betoging georganiseerd ter ondersteuning van Palestina en uit protest tegen de Israëlische vlag die aan het stadhuis hangt.

Ook op maandag 29 juni was er opnieuw een betoging gepland. Maar wat zoals gewoonlijk een vreedzaam protest had moeten zijn, escaleerde door buitensporig politiegeweld. Betogers werden hardhandig teruggedrongen en er kwamen meerdere meldingen van verwondingen als gevolg van fysiek geweld.

Anderhalve maand later volgde er nog een onaangename verrassing in de brievenbus: een aantal personen die aan de betoging hadden deelgenomen, ontving een GAS-boete. Ook ABVV-voorzitter Bert Engelaar kreeg een boete. "Ik heb op geen enkel moment geweld gebruikt of de openbare orde verstoord. Integendeel. Tijdens de tussenkomst van de politie deelde ik zelf in de klappen. De beelden daarvan werden uitgebreid verspreid en maakten duidelijk hoe hard de politie toen optrad", deelde Bert Engelaar mee in een officiële reactie.

De ABVV-voorzitter heeft aangekondigd de nodige juridische stappen te ondernemen om deze beslissing aan te vechten. "Deze zaak overstijgt mijn persoonlijke situatie. Ze raakt aan een fundamenteel democratisch recht: het recht om vreedzaam te betogen en maatschappelijke misstanden aan te klagen", benadrukte hij.

Actievoerders richten dringende boodschap aan premier

"Meer dan 75.000 Palestijnen. Uitgehongerd. Onder vuur genomen. Gedood. En nog altijd geen gepaste sancties. Hoelang nog?" Die boodschap brachten 200 actievoerders op 2 september onderaan de trappen van de Brusselse Kunstberg. Dat gebeurde naar aanleiding van de eerste verjaardag van het regeringsakkoord over de situatie in Gaza.

Een jaar geleden engageerde de Belgische regering zich ertoe maatregelen te nemen tegen Israël. Vandaag zijn verschillende van die beloften nog altijd niet nagekomen en blijven de Israëlische schendingen van het internationaal recht zonder gevolgen.

Daarom trokken de actievoerders een rode lijn op de Kunstberg. "De situatie in Palestina wordt alleen maar erger. De kolonisatie wordt steeds gewelddadiger en onze Belgische regering blijft stilzwijgend en afwachtend aan de zijlijn staan. Met deze actie willen we de regering, en in het bijzonder de premier, herinneren aan de urgentie en aan haar engagement", legt Carine Thibaut, directeur van Amnesty International Belgique Francophone, uit.

Plan B: 11 voorstellen voor een begroting op orde

De regering zoekt minstens 10 miljard om de begrotingsput te dichten. Maar wie moet die factuur betalen? Wij zeggen: het kan anders en eerlijker. Belast verschillende soorten inkomen op dezelfde manier, schrap de fiscale achterpoortjes, stop subsidies die niet werken en laat alle vormen van werk en loon eerlijk bijdragen. We leggen elf concrete voorstellen op tafel, gestaafd met cijfers, die samen ruim 21 miljard kunnen opleveren. De begroting gezond maken kan dus ook zonder de rekening telkens bij werknemers, zieken en gepensioneerden te leggen.

Een euro is een euro
⬇️ +€12,9 miljard

Waarom wordt een euro die je verdient door te werken zwaarder belast dan een euro die je verdient met aandelen of vastgoed?

Probleem? Wie werkt voor zijn geld betaalt meer belastingen dan wie zijn geld voor zich laat werken.

Oplossing? Een euro is een euro. Daarom willen we inkomsten uit werk, vermogen en verhuur samenbrengen in de personenbelasting en volgens dezelfde progressieve schaal belasten. Dat maakt ons belastingstelsel eerlijker én kan €12,9 miljard opleveren.

Maar we betalen toch al genoeg belastingen? Wel als je werkt voor je geld, want dan betaal je doorgaans zo'n 43% belasting. Werkt jouw geld voor jou – zoals zeker het geval is voor de 1% rijksten in ons land – dan daalt jouw belastingvoet tot zo'n 23%.

Sluit de fiscale achterpoortjes
⬇️ +€2,55 miljard

Waarom zou een bedrijf minder belastingen moeten betalen dankzij fiscale achterpoortjes die een gewone werknemer niet heeft?

Probleem? Ons belastingstelsel kent tal van uitzonderingen en gunstregimes. Daardoor kunnen bedrijven en hoge inkomens via fiscale constructies ontsnappen aan een deel van de belastingen die ze normaal zouden betalen.

Oplossing? Sluit ondoelmatige fiscale achterpoortjes en beperk constructies zoals managementvennootschappen.

Wie belastingen moet betalen, moet ze ook écht betalen. Dat kan €2,55 miljard opleveren.

Maar bedrijven betalen in België toch al veel belastingen? Het gaat niet om zomaar méér belasten. Het gaat erom dat iedereen in het belastingstelsel eerlijk bijdraagt. Een belastingtarief heeft weinig betekenis als allerlei achterpoortjes ervoor zorgen dat sommigen uiteindelijk aan de fiscale dans ontsnappen.

Schrap nutteloze subsidies
⬇️ +€1,51 miljard

Waarom zouden we miljarden blijven geven aan bedrijfssubsidies als die hun doel missen?

Probleem? België geeft miljarden uit aan kortingen en subsidies voor bedrijven. Maar die worden onvoldoende geëvalueerd op hun effectiviteit. Zo geeft de overheid veel geld uit zonder de zekerheid dat daar extra jobs tegenover staan.

Oplossing? Een subsidie moet werken, anders stop je ermee. Wij willen bedrijfssubsidies systematisch evalueren en subsidies zonder bewezen meerwaarde afbouwen. Alleen al door enkele loonsubsidies in te perken en de korting voor een eerste aanwerving uit te faseren, kan de overheid €1,51 miljard per jaar ophalen.

Maar bedrijven hebben die steun toch nodig om jobs te creëren? Als een subsidie aantoonbaar jobs creëert, dan is dat prima. Maar overheidsgeld is geen blanco cheque. Een subsidie die honderden miljoenen kost, moet ook aantoonbaar iets opleveren. Werkt ze niet? Dan kunnen we dat geld veel beter elders besteden.

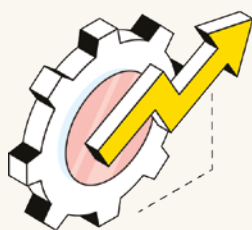
Alternatief loon is ook loon ⇒ €756 miljoen

Waarom betaalt het ene stukje van je loon volop mee voor onze sociale zekerheid en het andere veel minder?

Probleem? Steeds meer loon wordt vervangen door bedrijfswagens, winstpremies, aandelenopties en andere voordelen waarop minder sociale bijdragen worden betaald. Daardoor loopt onze sociale zekerheid inkomsten mis.

Oplossing? Loon is loon. Laat alternatieve verloning eerlijker bijdragen, net zoals gewoon brutoloon. Zo versterken we de financiering van onze pensioenen, gezondheidszorg en sociale zekerheid. Dat kan jaarlijks ongeveer €756 miljoen opleveren.

Maar ik heb zelf een bedrijfswagen. Willen jullie die dan afpakken? Nee. Dit gaat niet over werknemers voordelen afpakken. Het gaat over de manier waarop verschillende vormen van loon bijdragen aan onze sociale zekerheid. Vandaag wordt brutoloon zwaarder belast dan heel wat alternatieve loonvormen. Wij willen dat verschil verkleinen.

Laat studentenjobs eerlijk bijdragen en sociale rechten opbouwen ⇒ €750 miljoen

Waarom zou een uur werken als student veel minder bijdragen aan de sociale zekerheid dan een uur in een gewone job?

Probleem? Op studentenarbeid worden veel minder sociale bijdragen betaald dan op gewone jobs. Daardoor is studentenarbeid goedkoper, maar loopt onze sociale zekerheid inkomsten mis en bouwen jobstudenten nauwelijks sociale rechten op.

Oplossing? Laat studentenarbeid eerlijker bijdragen aan de sociale zekerheid en koppel daar ook volwaardige sociale rechten aan. Zo versterken we de sociale zekerheid én de bescherming van jonge werknemers. Potentiële opbrengst: €750 miljoen per jaar.

Maar willen jullie studenten dan meer belasten? Het gaat niet om het viseren van studenten die een centje willen bijverdienen. Het gaat om de vraag waarom hetzelfde werk veel minder moet bijdragen zodra het door een student wordt uitgevoerd. Als studenten bijdragen aan de sociale zekerheid, zouden zij daar ook sociale rechten mee moeten opbouwen.

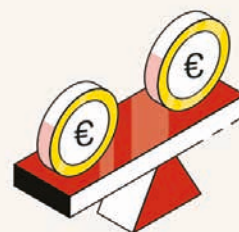
Laat flexi-jobs eerlijk bijdragen ⇒ €380 miljoen

Waarom zou een uur werken in een flexi-job veel minder bijdragen aan de sociale zekerheid dan een uur in een gewone job?

Probleem? Op flexi-jobs worden veel minder sociale bijdragen betaald dan op gewone jobs. Daardoor zijn ze goedkoper voor werkgevers, maar loopt onze sociale zekerheid inkomsten mis en bouwen flexi-jobbers minder sociale rechten op.

Oplossing? Laat flexi-jobs eerlijker bijdragen. Zo versterken we onze sociale zekerheid én zorgen we ervoor dat ook flexi-jobbers meer sociale rechten opbouwen. Potentiële opbrengst: €380 miljoen per jaar.

Maar ik heb zelf een flexi-job. Willen jullie die afschaffen? Nee. Het gaat niet over het viseren van mensen die bijklussen. Het gaat over de vraag waarom hetzelfde werk totaal anders moet bijdragen aan onze sociale zekerheid. Flexibel werk mag geen goedkoop alternatief worden voor gewone jobs.

Laat hoge inkomens evenredig bijdragen ⇒ €700 miljoen

Waarom zou een zelfstandige die veel verdient relatief minder sociale bijdragen betalen dan een zelfstandige met een gewoon inkomen?

Probleem? De sociale bijdragen van zelfstandigen zijn vandaag begrensd. Daardoor daalt het aandeel dat ze bijdragen naarmate hun inkomen zeer hoog wordt. Wie €200.000 per jaar verdient, draagt relatief dus minder bij dan iemand die €30.000 verdient.

Oplossing? Schaf het plafond af en laat ook zeer hoge zelfstandigeninkomens evenredig bijdragen aan de sociale zekerheid. Dat maakt het systeem eerlijker en kan ongeveer €700 miljoen opleveren.

Maar zelfstandigen betalen toch al genoeg? Dit voorstel viseert niet de bakker, loodgieter of kleine zelfstandige. Het gaat net over de hoogste inkomens. Waarom zou iemand met een zeer hoog inkomen procentueel minder moeten bijdragen dan een zelfstandige met een bescheiden inkomen?

Een eerlijke prijs voor geneesmiddelen ⇒ €237 miljoen

Waarom besparen op patiënten als we ook kunnen besparen op te dure geneesmiddelen?

Probleem? Sommige geneesmiddelen kosten veel meer dan hun ontwikkelings- en productiekosten kunnen verantwoorden. Toch draait onze sociale zekerheid mee op voor die hoge prijs. Uiteindelijk komt de factuur bij de samenleving en de patiënt terecht.

Oplossing? Bereken voor geneesmiddelen een eerlijke prijs op basis van onder meer onderzoeks- en productiekosten, innovatie én een redelijke winstmarge. Gebruik die berekening vervolgens als basis voor de prijs die de overheid bereid is te betalen. Zo vloeit

er minder geld uit de sociale zekerheid naar buitensporig dure geneesmiddelen, zonder dat de patiënt daarvoor opdraait. Alleen al voor de 25 duurste geneesmiddelen kan dat €237 miljoen besparen.

Maar nieuwe geneesmiddelen ontwikkelen kost toch handenvol geld? Absoluut. Innovatie mag worden beloond en onderzoek kost geld. Een eerlijke prijs houdt daar rekening mee. Maar een redelijke vergoeding voor innovatie is niet hetzelfde als een blanco cheque voor buitensporige winstmarges.

Hervorm het gunstregime van management- vennootschappen ⇒ €526 miljoen

Waarom zou je minder belastingen betalen omdat je inkomen via een vennootschap binnenkomt?

Probleem? Steeds meer mensen laten hun inkomsten via een managementvennootschap binnenkomen. Zo kunnen inkomsten die anders als loon worden belast, fiscaal voordeliger worden uitgekeerd. Dat maakt het verschil steeds groter tussen wie gewoon voor een loon werkt en wie zijn inkomsten via een vennootschap kan organiseren.

Oplossing? Maak managementvennootschappen minder aantrekkelijk als instrument voor fiscale optimalisatie. Schaf het verlaagde tarief in de vennootschapsbelasting af en beperk fiscale gunstregimes. Alleen al die ingrepen kunnen zo'n €526 miljoen opleveren.

Maar een managementvennootschap is toch perfect legaal? Zeker. Het probleem is niet dat iemand een vennootschap heeft. De vraag is waarom hetzelfde inkomen fiscaal zoveel voordeliger behandeld wordt zodra je het via een vennootschap laat lopen. De juridische verpakking van je inkomen zou niet mogen bepalen hoeveel je bijdraagt.

Laat werkgevers langer verantwoordelijkheid opnemen bij ziekte ⇒ €575 miljoen

Waarom moet de sociale zekerheid de rekening zo snel overnemen wanneer een werknemer langdurig ziek wordt?

Probleem? Bij langdurige ziekte voorziet de sociale zekerheid na de periode van gewaarborgd loon een vervangingsinkomen voor de werknemer. De werkgever draagt daardoor slechts gedurende een beperkte periode rechtstreeks de loonkost, terwijl langdurige ziekte onze sociale zekerheid steeds meer geld kost.

Oplossing? Harmoniseer de regels en verleng de periode van gewaarborgd loon tot twee maanden. Zo nemen werkgevers langer hun verantwoordelijkheid en worden de middelen voor langdurige ziekte gericht ingezet. Potentiële besparing voor de sociale zekerheid: €575 miljoen.

Maar moeten werkgevers dan opdraaien voor werknemers die ziek worden? Een zieke werknemer kiest er niet voor om ziek te worden. Het voorstel gaat ook niet over schuld, maar over verantwoordelijkheid. Door de periode van gewaarborgd loon te verlengen, ontstaat er meer motivatie voor preventie, aangepast werk en een duurzame terugkeer naar de werkvloer.

Geef werknemers ruimte voor betere lonen ⇒ €360 miljoen

Wist je dat hogere brutolonen niet alleen goed zijn voor werknemers, maar óók voor de begroting?

Probleem? Werknemers creëren per gewerkt uur steeds meer rijkdom, maar hun lonen kunnen door de loonnormwet niet vrij meegroeien met die stijgende productiviteit. Daardoor missen werknemers koopkracht én loopt de overheid inkomsten mis.

Oplossing? Hervorm de loonwet van 1996 zodat brutolonen opnieuw kunnen meegroeien met inflatie én productiviteit.

Betere brutolonen zorgen voor meer koopkracht, maar ook meer inkomsten voor onze sociale zekerheid en overheid. Potentiële extra inkomsten: ongeveer €360 miljoen.

Maar hogere lonen maken onze bedrijven toch minder competitief? Productiviteit betekent dat werknemers per gewerkt uur meer rijkdom creëren. Het is logisch dat een deel daarvan terugvloeit naar de werknemers die die rijkdom produceren. Bovendien vloeit een deel van hogere brutolonen via belastingen en sociale bijdragen terug naar de samenleving. ◀

Steeds meer Belgen hebben begrip voor of steunen het sociaal verzet

Het sociaal verzet geniet een bredere steun dan gedacht, en dit over de traditionele scheidslijnen heen. Dat is een van de belangrijkste conclusies van “De Stemming / L’Enquête nationale” 2026.

Dit uitgebreide onderzoek werd afgelopen voorjaar uitgevoerd onder bijna 5.400 burgers in de drie gewesten van het land. Het is het werk van de politicologen Stefaan Walgrave, Jean-Benoît Pilet, Jonas Lefevere en Hugo Spruyt (Universiteit van Antwerpen, ULB, VUB en Universiteit van Luik) en toont aan dat een meerderheid van de Belgen begrip heeft voor het sociaal protest of het zelfs steunt. Dit is een verschuiving ten opzichte van eerdere studies, die zich afspeelt tegen de achtergrond van grote economische zorgen en een groeiend gevoel van sociale onrechtvaardigheid.

Economie staat centraal

Waar komt deze verschuiving vandaan? Volgens Jean-Benoît Pilet, politicoloog aan de ULB en medeauteur van de studie, ligt het antwoord in de eerste plaats in de zorgen die burgers uiten.

“De economie is vandaag het belangrijkste aandachtspunt. Een derde van de ondervraagden noemt spontaan economische of financiële kwesties als het belangrijkste probleem waarmee België wordt geconfronteerd”, legt hij uit. Deze bezorgdheid neemt nog verder toe ten opzichte van eerdere edities van het onderzoek, terwijl andere thema’s zoals migratie, justitie of criminaliteit minder vaak worden genoemd. De onderzoeker wijst erop dat ook kwesties rond het budget en de sociale zekerheid tot de belangrijkste zorgen worden gerekend. Met andere woorden: het zijn vooral de concrete levensomstandigheden die de Belgen bezighouden.

Daarnaast heerst er een algemeen economisch pessimisme in het hele land. Hoewel Vlaanderen iets minder bezorgd lijkt, deelt de bevolking in alle deelstaten het gevoel dat “de economische situatie verslechtert en dat de inkomens de stijging van de kosten van levensonderhoud niet meer bijhouden. Dit pessimisme overstijgt de scheidslijnen tussen links en rechts en de regionale verschillen”, merkt Jean-Benoît Pilet op.

Wie wordt door de maatregel getroffen?

Uit het onderzoek blijkt ook dat de Belgen – in hun steun voor of oordeel over overheidsmaatregelen – een duidelijk onderscheid

maken tussen maatregelen die gericht zijn op bepaalde groepen mensen en maatregelen die een algemene inspanning vereisen.

Zo genieten bepaalde hervormingen die specifieke groepen mensen raken een relatief stabiele en hoge steun “vooral als aan de bevolking duidelijk wordt gemaakt dat er binnen deze groepen sprake is van misbruik. Het zijn maatregelen die verdeeldheid zaaien onder de kiezers, zowel bij de meerderheid als bij de oppositie.”

Toenemend gevoel van sociale onrechtvaardigheid

Maatregelen die daarentegen rechtstreeks alle burgers raken, roepen veel meer bedenkingen op. Volgens het onderzoek blijft de steun voor het aftoppen van de index erg laag, net als die voor een btw-verhoging. Ook sancties voor wie vóór de leeftijd van 67 jaar met pensioen gaat, vinden weinig bijval.

Afgezien van deze specifieke maatregelen is een meerderheid van de respondenten van mening dat de federale regering bepaalde groepen onrechtvaardig behandelt, met name vrouwen, ouderen, zieken en mensen in kwetsbare situaties. Volgens de onderzoekers neemt dit gevoel van sociale onrechtvaardigheid toe.

Begrijpen zonder er direct bij betrokken te zijn

Een van de interessantste bevindingen van het onderzoek betreft de verandering in de manier waarop wordt gekeken naar de mensen die direct door dit beleid worden geraakt. “We zien een toename in begrip – zeker bij de mensen die door de

”

Steeds meer burgers zeggen: ‘Ik word niet geraakt door de maatregel, maar ik begrijp wel waarom mensen betogen.’ Dat is een belangrijk keerpunt

Jean-Benoît Pilet, politicoloog

maatregelen worden geraakt, maar ook bij degenen die er niet direct door worden geraakt. Steeds meer burgers zeggen: 'Ik word er niet door geraakt, maar ik begrijp waarom deze mensen betogen.' Dat is een belangrijk keerpunt", benadrukt Jean-Benoît Pilet.

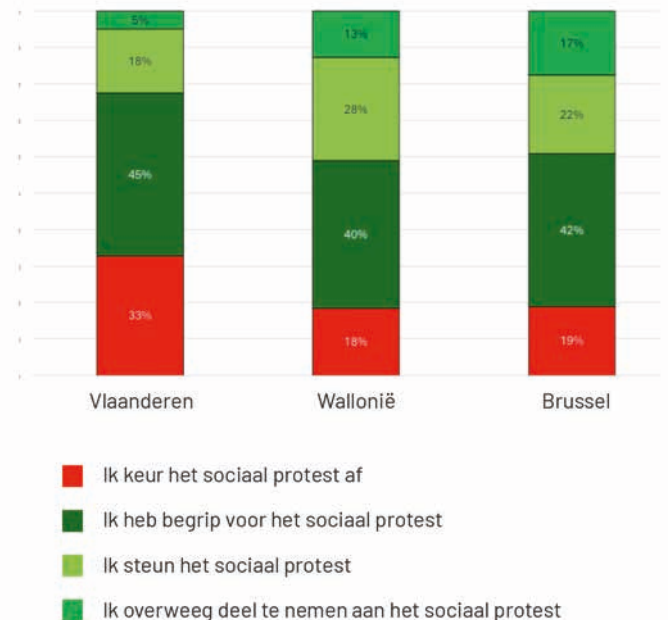
Met andere woorden: de steun voor het sociaal protest is niet langer uitsluitend afkomstig van de mensen die rechtstreeks door de hervormingen worden getroffen. Deze steun strekt zich ook uit tot een deel van de bevolking dat zich kan inleven in de moeilijkheden waarmee andere groepen werknemers en burgers te maken hebben. De onderzoekers merken tevens op dat dit begrip de gebruikelijke scheidslijnen ruimschoots overschrijdt. Het is terug te vinden in alle inkomensgroepen, sociaal-professionele groepen en taalgemeenschappen.

Verwachtingen die soms verkeerd worden geïnterpreteerd

Ten slotte brengen de resultaten een kloof aan het licht tussen bepaalde voorstellingen in het publieke debat en de werkelijke verwachtingen van de bevolking. Zo wil een meerderheid van de respondenten meer investeren in gezondheidszorg en onderwijs. Daarentegen willen meer mensen dat er wordt bezuinigd op de uitgaven voor het functioneren van de staat of op steun aan bedrijven.

Volgens Jean-Benoît Pilet nodigen deze resultaten er dus toe uit om bepaalde vooroordelen te nuanceren. "Er is sprake van een overschatting van de rechtse oriëntatie van de publieke opinie, ook onder politici. Dat blijkt uit de bereidheid om te investeren in de gezondheidszorg of het onderwijs. Hetzelfde geldt voor klimaatkwesties. Verkozenen overschatten de afwijzing van milieumaatregelen onder de bevolking. Mensen zijn bereid om op dit gebied inspanningen te leveren. We hopen met de resultaten van dit onderzoek deze vertekening te verminderen."

In cijfers: de steun voor sociaal protest

Bron: De Stemming / L'Enquête nationale 2026

Het aandeel van de mensen dat sociale protesten volledig afkeurt, neemt duidelijk af. In een context die wordt gekenmerkt door economische zorgen, een gevoel van onrechtvaardigheid en de angst voor sociale achteruitgang, zijn de auteurs van het onderzoek van mening dat dit klimaat een vruchtbare bodem vormt voor polarisatie, maar ook voor collectief sociaal protest. "Een realiteit die we nu al zien."

ABVV-Jongeren: aan jouw zijde, van schoolbank tot werkvloer

Ben je tussen de 15 en 25 jaar? Zit je nog op de schoolbanken of ben je op zoek naar je eerste job? Of denk je dat dit iets kan zijn voor jouw kind(eren)? Dan is ABVV-Jongeren er voor jou. Van je eerste studentenjob tot je eerste loonbrief: wij helpen je met je eerste stappen op de arbeidsmarkt zodat je het bos terug door de bomen ziet. Dankzij ABVV-Jongeren sta je er nooit alleen voor.

Wie zijn wij?

ABVV-Jongeren staat klaar voor elke scholier, student en jonge werknemer tussen 15 en 25 jaar. Twijfel je over welke richting je uit wil, heb je hulp nodig bij het solliciteren of loopt het mis met je baas? Wij beantwoorden al je vragen over studentenjobs, stages, studietoelages, opleidingen en solliciteren.

We komen je tegemoet! Op straat, op school, op studenten- en jobbeurzen en op festivals. In de laatste jaren secundair en hoger onderwijs geven we bovendien infosessies voor schoolverlaters, zodat je goed weet wat je rechten en plichten zijn zodra je de arbeidsmarkt betreedt. Of je nu verder studeert of meteen aan de slag gaat: wij helpen je op weg.

Onze hoofdthema's

- **Jobstudent:** je uren, je loon en jouw rechten.
- **Jonge werknemer:** je eerste vast contract, je loonvoorwaarden, wat te verwachten op de werkvloer.
- **Schoolverlater:** de sprong van school naar werk, zonder in te boeten op je rechten.
- **Duaal leren:** leren op de werkplek en wat daar wel en niet bij hoort.

- **Werkzoekende:** solliciteren, je aanmelden bij de VDAB, het schrijven van een goede motivatiebrief

Volg ons en mis niets

We geloven niet in een saaie, stoffige uitleg over arbeidsrecht. We houden het liever kort, scherp en herkenbaar. Neem snel een kijkje via:

- Instagram: @abvvjongeren
- TikTok: @abvv.jongeren
- Facebook: ABVV-Jongeren

Volg, like en deel met wie het nodig heeft. Zo bereiken we samen meer jongeren!

Alles op één plek

Op www.abvv-jongeren.be vind je al onze info, per thema, overzichtelijk en zonder gedoe. Hulp nodig of nog vragen? Dan zijn wij je aanspreekpunt. Stuur ons je vraag via onze website of stuur een mailtje via info@abvv-jongeren.be. Wij helpen je met veel plezier verder!

Webinar: Hoe vind je als werkzoekende een job die bij je past?

Een passende job vinden begint niet bij het scrollen door vacaturesites, maar bij een goede oriëntatie: weten wat jou drijft en dat kunnen matchen met wat werkgevers zoeken. Klinkt logisch, maar in de praktijk is dat precies waar veel werkzoekenden vastlopen. Je solliciteert wel breed, maar niet gericht. Je weet wat je kan, maar niet hoe je dat overtuigend brengt in een sollicitatiegesprek.

Op maandag 12 oktober 2026 om 10u organiseren we vanuit ABVV Loopbaandienstverlening de gratis webinar "Hoe vind je als werkzoekende een job die bij je past?" – 40 minuten die je jobzoektocht een nieuwe richting kunnen geven.

In deze webinar ontdek je het volgende:

1. Hoe vind je een job die echt bij je past?

We onderzoeken samen wat jouw drijfveren zijn en hoe je die matcht met wat de arbeidsmarkt vraagt. Je ontdekt welke aspecten cruciaal zijn, zowel voor jezelf als voor werkgevers.

2. Tools en tips om direct mee aan de slag te gaan

Je krijgt praktische tools om je sterktes en interesses in kaart te brengen. Daarnaast bekijken we hoe je concrete stappen kan nemen om gericht te solliciteren en je kansen te vergroten. Kortom, geen vage theorie, maar handvatten waarmee je meteen na de webinar aan de slag kunt.

Kan je niet live deelnemen op 12 oktober? Geen probleem: na inschrijving ontvang je automatisch een link om de webinar te herbekijken, waar en wanneer het jou past.

➔ Zet vandaag nog de eerste stap.

Schrijf je hier gratis in: Hoe zoek je als werkzoekende een job die bij je past? Of via de QR-code

Geïnteresseerd in ons aanbod van gratis webinars vanuit ABVV Loopbaandienstverlening? Op onze website vind je nog heel wat andere interessante webinars. Neem zekere een kijkje en kies wat bij jou past: <https://abvvloopbaanbegeleiding.be/loopbaan/webinars/>

Terug Naar Werk-fonds

Als Vlaams ABVV zijn we een erkende partner van het Terug Naar Werk-fonds. Dit fonds is bedoeld voor langdurig zieken die willen verkennen wat de opties zijn richting werk. Met een voucher kun je gratis een begeleidingstraject van tien uur aanvragen, afgestemd op jouw noden. Carla is een van onze coaches.

Veel mensen twijfelen na langdurige ziekte of ze wel klaar zijn om terug te keren naar het werk. Hoe helpt de begeleiding ABVV met de Terug Naar Werk-voucher?

Carla: "Langdurig ziek zijn of een medisch ontslag krijgen, kan ervoor zorgen dat je het allemaal even niet meer weet.

Wie ben ik? Wat kan ik? Waar kan en wil ik mij nog voor inzetten? Wat betekent werk nog voor mij? En hoe kan ik opnieuw een inkomen verwerven?

Terug Naar Werk-begeleiding helpt je om opnieuw richting te vinden. Niet door meteen op zoek te gaan naar een job, maar door eerst stil te staan bij wie je vandaag bent, wat je mogelijkheden zijn en wat voor jou belangrijk is.

Na een langere periode van ziekte is het immers heel normaal om te twijfelen. Kan ik het werk opnieuw aan? Wat geeft mij energie? Wat vraagt te veel van mij? Past mijn vroegere job nog bij mij of zijn er andere mogelijkheden die beter aansluiten bij mijn huidige situatie?

Tijdens jouw unieke traject onderzoeken we dit samen. Iedereen is anders en daarom verloopt ook de begeleiding anders en op jouw tempo. Er is ruimte om stil te staan, te ontdekken en inzichten te laten groeien."

Hoe ziet deze begeleiding op maat eruit?

Carla: "We kijken naar je talenten, vaardigheden, interesses, energiegevers en grenzen. Van daaruit onderzoeken we welke richting, werkomgeving of invulling bij jou kan passen.

Samen vertalen we deze inzichten naar concrete acties. Zo wordt wat je ontdekt niet alleen een inzicht, maar ook een eerste stap

vooruit. Soms is dat een kleine stap, soms een grotere. Belangrijk is dat het een stap is die voor jou haalbaar en betekenisvol is.

Het traject bestaat uit acht uur individuele begeleiding en twee uur workshops. De workshops worden online in groep gegeven. Je kunt er ervaringen uitwisselen met anderen die een gelijkaardig traject doorlopen. Dat zorgt vaak voor herkenning, nieuwe ideeën en een verrijkend perspectief."

Kan het online?

Carla: "Zeker, de meeste deelnemers kiezen voor online begeleiding. Thuis, in je vertrouwde omgeving, met of zonder koffie of thee, kan het net makkelijker zijn om rustig na te denken en stil te staan bij wat voor jou belangrijk is.

Wat voor resultaten zie je bij deelnemers?

Carla: "Na het traject heb je meer duidelijkheid over je mogelijkheden en weet je beter welke richting je uit wilt. Na tien uur begeleiding zie ik dat veel mensen zichzelf terugvinden.

**Ontdek de Terug Naar Werk-begeleiding van het Vlaams ABVV
Geen sprint, geen druk.
Gewoon een volgende stap.**

Meer weten?

Scan de code en ontdek ons aanbod of maak een vrijblijvende afspraak.

www.vlaamsabvv.be/jouw-rechten/terug-naar-werk-voucher

lba.algemeen@vlaamsabvv.be

Dagen van de Sociale Film in Antwerpen

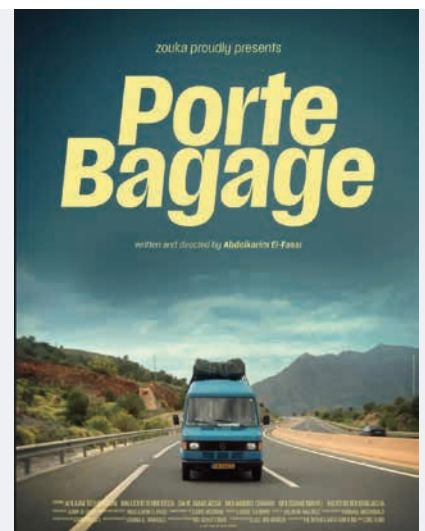
Dit najaar zet Filmhuis Klappei in Antwerpen opnieuw sociale films en documentaires in de kijker tijdens de Dagen van de Sociale Film.

De laatste wens van Musa

Linx+ krijgt dit jaar bovendien de eer om het festival te openen. Op donderdag 19 november 2026 stellen we de indrukwekkende roadmovie *Porte Bagage* voor.

Met *Porte Bagage* (2025) trekken we mee op reis met Noor en haar vader Musa. Musa kampt met dementie en droomt ervan om terug te keren naar Marokko. Voor Noor, die al jaren voor hem zorgt, brengt die wens heel wat vragen met zich mee. Wat ben je elkaar verschuldigd als familie? Hoe ver reikt zorg?

- Tickets en meer info: www.linxplus.be.
- Bekijk het volledige programma van de Dagen van de Sociale Film op www.klappei.be.

Inclusieve werkvloeren, ook in de bouw!

Tony Criel, delegee bij Altrad Services in Wijnegem

Tony Criel is al meer dan 35 jaar bouwvakker en nu technisch adviseur bij Altrad in Wijnegem. Altrad Services Benelux is een bouwbedrijf met vestigingen in België en Nederland. Er werken iets meer dan 1.100 werknemers in België, vooral in Vlaanderen maar ook in Wallonië. Als delegee zet Tony zich in voor een inclusieve werkvloer waar werknemers zich goed voelen.

Tony startte als leerjongen in het deeltijds onderwijs bij stellingbouwer Balliauw. Hij werkte zich op naar isolateur, instructeur en werfleider, en is nu technisch adviseur bij Altrad Services in Wijnegem. Altrad is een bouwbedrijf met een focus op het plaatsen van stellingen, aanbrengen van isolatie, uitvoeren van schilderwerken en verwijderen van asbest.

Als ABVV-delegee aan de slag

Niet snel na zijn aanwerving bij Altrad werd hem door een ervaren delegee gevraagd of hij er niet voor openstond om zijn collega's te vertegenwoordigen. Tony hapte toe en de rest is geschiedenis. Hij is ondertussen al meer dan 25 jaar delegee voor de Algemene Centrale van het ABVV. Bij Altrad is hij lid van de OR, het CPBW én de syndicale delegatie. Het ABVV is er de grootste vakbond.

Werken aan een inclusieve werkvloer

Tony zag de diversiteit op de werkvloer alsmat toenemen. Er werken ondertussen 53 nationaliteiten bij Altrad, waardoor de werkvloer een bonte smeltkroes aan verschillende talen, culturen en achtergronden is geworden. De werkgever staat open voor die diversiteit, maar weet niet goed hoe dit uit te dragen, en vroeg de vakbonden mee te werken aan een versterking van het draagvlak en het verankeren van een diversiteitsbeleid.

Dat leidde tot taalcoaching binnen de eigen Altrad Academy en tot een diversiteitscharter. Tony werd daarbij ondersteund door de diversiteitsconsulenten van het ABVV, die de werkgroep diversiteit

en inclusie samen met hem begeleidde. Via interne communicatie, via inclusie-ambassadeurs en via het onthaal van nieuwe werknemers wordt gewerkt aan een open, inclusieve houding op de werkvloer. In de toekomst hoopt Tony te stimuleren dat er meer vrouwen aangeworven worden en dat er een gezonde cultuur leeft rond vrouwen in leidinggevende functies.

Ondersteuning van langdurig zieke collega's

Werken in de bouw is fysiek belastend, mede door de hoge werkdruk. Daardoor vallen collega's soms (langdurig) uit. Er wordt steeds meer ingezet op preventie: door overuren te vermijden, door werknemers zo dicht mogelijk bij huis te laten werken, door voldoende bijscholing voor iedereen te organiseren.

Er zijn nu eerste afspraken gemaakt om te proberen zieke collega's terug aan het werk te helpen. Het diensthoofd Welzijn neemt bijvoorbeeld persoonlijk contact op met de zieke collega's, om te zien hoe het herstel verloopt en welk werk nog mogelijk is. Er is ook een lijst van aangepast werk, waarbij gekeken wordt of er taken en werkmateriaal kunnen worden aangepast of de piste van omscholing wordt bekeken.

En nu jij?

Wil jij als delegee ondersteuning krijgen voor hoe je diversiteit kan versterken en voor een betere re-integratie op jouw werkvloer? Contacteer dan onze diversiteitsconsulenten. Ze staan klaar om je hierbij te ondersteunen: www.scanjewerkvloer.be.

Volg een online webinar bij Vorming & Actie!

Heb je vragen over de arbeidsmarkt? Wil je deeltijds werken? Wil of ben je als 55-plusser of uitzendkracht aan de slag? In deze webinars leer je meer over je rechten en mogelijkheden.

Voor wie? Iedereen die werkt, werk zoekt of momenteel niet kan werken.

Scan de QR-code en schrijf je in!

**Vorming
& Actie**

Vlaanderen
verbeelding werkt

Expo Samen Solidair trekt door Vlaanderen

Waarom bestaat onze sociale zekerheid? Welke strijd ging eraan vooraf? En wat staat er vandaag op het spel? Op die vragen geeft de expo Samen Solidair van Linx+ een helder antwoord.

De expo reist de komende maanden langs verschillende locaties in Vlaanderen:

- 1 oktober – 15 november 2026: Saamo Antwerpen
- 1 oktober – 28 oktober 2026: Arteveldehogeschool Gent
- 23 oktober – 11 november 2026: Filmhuis Klappei Antwerpen
- 30 oktober – 1 november 2026: Drongen
- 16 november – 22 november 2026: Menen
- 21 november – 3 december 2026: UCLL Hasselt
- 6 december – 23 december 2026: ACOD Hasselt
- 12 december – 16 januari 2027: Veurne

Daarnaast is er ook de catalogus Samen Solidair, die alle beelden en verhalen uit de expo, aangevuld met extra duiding in een compact boekje van 80 pagina's bundelt (15 euro).

Met het spel Samen Solidair kan je zelf ervaren hoe sociale zekerheid precies functioneert in een mensenleven, van start tot pensioen. Een spel vol herkenbare situaties (50 euro).

➔ Nieuwsgierig? Ontdek meer op www.linxplus.be/samensolidair.

Dag van Verzet tegen Armoede

Op vrijdag 16 oktober 2026 doet Linx+ mee met de Dag van Verzet tegen Armoede in de Arenberg in Antwerpen.

Expo Armoede anders bekeken

Voor de fototentoonstelling Armoede anders bekeken gingen drie vrijwilligers uit verschillende buurtwerkingen van SAAMO op pad met een camera. Ze legden plekken, situaties en verhalen vast die tonen hoe armoede het dagelijks leven beïnvloedt. Onder begeleiding van Linx+ leerden de deelnemers werken met een digitaal fototoestel.

Ontdek het volledige programma

Naast de activiteiten van Linx+ zijn er lezingen, workshops, debatmomenten en interactieve installaties waarin bezoekers kennismaken met de vaak onzichtbare realiteit van armoede. Meer informatie en het volledige programma vind je op www.arenberg.be.

Grote Prijs Sociale Fotografie 2026

De Grote Prijs Sociale Fotografie 2026 gaat naar Guido Nuyts. Met een indringende fotoreeks over Antwerpse wassalons wist hij de jury unaniem te overtuigen.

Op donderdag 16 juli 2026 werd Guido Nuyts in Gent uitgeroepen tot winnaar van de negende Grote Prijs Sociale Fotografie van Linx+. De jury was unaniem onder de indruk: "Met deze reeks bewijst Guido Nuyts dat sociale fotografie zowel documentair als poëtisch kan zijn. Zijn beelden tonen kleine verhalen die uitgroeien tot grotere vragen over samenleven, solidariteit en menselijke waardigheid."

Wassalons zijn meer dan ruimtes waar kleren worden gewassen. Voor sommigen zijn ze een korte tussenstop, voor anderen een van de weinige plekken waar spontaan contact ontstaat. In zijn reeks

onderzoekt Nuyts hoe mensen zich tot die ruimte én tot elkaar verhouden. Hij brengt de wassalon in beeld als een plek tussen thuis en werk, een ruimte waar wachten, ontmoeten en observeren samenkomen.

Op de foto: alle laureaten van de Grote Prijs Sociale Fotografie 2026, met winnaar Guido Nuyts linksonder.
© Jo Schelstraete

© Guido Nuyts

Wandel mee met Blik Historik

Leer je graag iets bij tijdens een wandeling en ben je geïnteresseerd in sociale geschiedenis? Dan zijn de Blik Historik-wandelingen van Linx+ iets voor jou. Meewandelen kan voor 10 euro of 2 euro met het UITPAS-kansentarief. Inschrijven doe je via www.linxplus.be. Sommige wandelingen zitten snel vol, dus wacht niet te lang.

- zaterdag 17 oktober: Antwerpen – Van armenzorg tot sociaal beleid
- zaterdag 31 oktober: Westhoek – Oorlog gezien van onderuit

- zondag 8 november: Leuven – Rouw, rust en natuur in de stadsbegraafplaats
- zaterdag 14 november: Genk – Van arm boerendorp tot moderne wereldstad
- zaterdag 5 december: Mechelen – Een stad in vrouwenhanden

Zelf op stap met een groep collega's, vrienden, familie... Boek dan één van onze 30 groepswandelingen: www.linxplus.be/groepsaanbod.

Is de strijd tegen discriminatie wel een prioriteit voor de Brusselse regering?

Alle onderzoeken wijzen in dezelfde richting: discriminatie, zeker bij de aanwerving, blijft heel wat werknemers benadelen. In haar jaarverslag van 2025 lezen we dat Unia maar liefst 1.508 meldingen van discriminatie in het Brussels Gewest heeft ontvangen, wat uitmondde in 624 dossiers. Deze cijfers, die slechts een deel van de realiteit weergeven, tonen aan dat discriminatie een groot probleem blijft. Ambitueus overheidsbeleid is en blijft dus broodnodig.

De vorige Brusselse regering heeft het Brussels Wetboek inzake de gelijkheid, de non-discriminatie en de bevordering van diversiteit goedgekeurd. Dat was een belangrijke stap vooruit. De strijd tegen discriminatie werd structureel en transversaal verankerd in het overheidsbeleid.

Weinig ambitie in de beleidsverklaring

Na meer dan 600 dagen politieke crisis gaf de nieuwe Brusselse regering blijk van vastberadenheid om de stad weer op het juiste spoor te krijgen. Werk, begrotingssanering en economische aantrekkelijkheid stonden centraal in haar Gewestelijke Beleidsverklaring 2026-2029. Maar de strijd tegen discriminatie lijkt erbij in te boeten. En dat in een gewest met een bevolking die enorm divers is en waar de sociale ongelijkheid groot is. Dit thema zou juist in alle beleidsdomeinen hoog op de agenda moeten staan.

De beleidsverklaring vermeldt weliswaar gelijke kansen en inclusie, maar er is geen sprake van een ambitieuze strategie om discriminatie op grond van handicap, afkomst, huidskleur, geslacht, leeftijd, seksuele geaardheid of genderidentiteit aan te pakken.

Nochtans heeft het gewest belangrijke hefboomen in handen. Denk maar aan werk, opleiding, openbaar ambt, overheidsopdrachten en toezicht op bedrijfssteun. Een ambitieuzer beleid versterkt de controles op vlak van discriminatie, ontwikkelt praktijktests bij de aanwerving, legt diversiteitsdoelstellingen voor overheidsinstanties vast en volgt loopbaanongelijkheid op.

De beleidsverklaring blijft ook erg terughoudend als het gaat om zogenaamde rassendiscriminatie. Discriminatie bij de aanwerving en in de loopbaan is nochtans uitgebreid gedocumenteerd. Maar de situatie van werknemers met een migratieachtergrond komt vrijwel nergens in de tekst aan bod.

Verontrustende maatregelen

Ook sommige beleidskeuzes geven aanleiding tot bezorgdheid. De uitvoering van de federale hervormingen en de uitsluitingen van de werkloosheid treffen vooral kwetsbare groepen die vaak gediscrimineerd worden op de arbeidsmarkt: laaggeschoolde jongeren, oudere werknemers, alleenstaande moeders of mensen die structurele discriminatie ondervinden.

Daarbovenop komen de aanwervingsstop bij de gewestelijke overheid en de aangekondigde herstructureringen. Die dreigen de openbare diensten, die al zwaar onder druk staan, nog verder te verzwakken. Meer bepaald de diensten die zich bezighouden met de bestrijding van ongelijkheid gaan eronder lijden.

Tot slot zullen de werknemers die het verst van de arbeidsmarkt af staan de hervorming of zelfs de afschaffing van bepaalde tewerkstellingsmaatregelen het sterkst voelen.

Onze voorstellen

Volgens ons betekent een echt gewestelijk gelijkheidsbeleid:

- meer controles en praktijktests op discriminatie bij de aanwerving
- overheidssteun afhankelijk maken van de naleving van sociale en diversiteitscriteria
- waarborgen van de transparantie van aanwervingen, promoties en toegang tot opleidingen
- diversiteitsplannen ontwikkelen in overleg met de werknemersvertegenwoordigers en met meetbare doelstellingen
- meer middelen voor Actiris en de inspectiediensten
- lokale openbare diensten behouden
- begeleiden van mensen die door de werkloosheidshervorming worden getroffen.

In een gewest dat zo divers is als Brussel mag gelijke behandeling geen ondergeschikte rol toebedeeld krijgen. Het beleid moet ervoor zorgen dat iedereen zijn of haar grondrechten concreet kan uitoefenen. ◀

Internationale solidariteit

Werknemersrechten kennen geen grenzen

“Ten laatste male. Tot de strijd ons geschaard. En de Internationale zal morgen heersen op Aard.”
Op het einde van vakbondsbijeenkomsten, betogingen en congressen zingen we deze woorden uit volle borst mee. En dat is niet zomaar.

Vanaf het prille begin van de arbeidersbeweging neemt internationale solidariteit een centrale plaats in. In een geglobaliseerde economie, waar productieketens internationaal zijn en elders genomen beslissingen gevolgen hebben die tot bij ons voelbaar zijn, bewijst deze solidariteit zijn noodzaak. Want het kapitalisme zet aandeelhouders en hun dividenden op de eerste plaats, ten koste van mensenrechten, vrede, rechtvaardigheid en de democratie,

Internationale solidariteit betekent het opbouwen van een gezamenlijke machtspositie om collectief de rechten en verworvenheden van werkende mensen te verdedigen. Om een betere wereld op te bouwen, hier en elders. Het gaat om contacten leggen en ervaringen uitwisselen, gebundelde strijd en gedeeld kameraadschap.

In dit dossier leggen we je uit waarom internationale solidariteit deel uitmaakt van ons DNA en nodigen we je uit om concrete internationale projecten te ontdekken die door het ABVV worden ondersteund.

* De Internationale is een arbeiderslied dat wereldwijd het symbool is geworden van sociale strijd. Oorspronkelijk was het een gedicht dat in 1871 door Eugène Pottier werd geschreven als eerbetoon aan de Commune van Parijs.

Bouwen aan een internationale syndicale tegenmacht

Wanneer economieën, bedrijven en productieketens zich globaal organiseren, moet ook de strijd voor waardig werk en sociale rechtvaardigheid op dezelfde schaal plaatsvinden. Met dat uitgangspunt werd in 1994 het Internationaal Syndicaal Vormingsinstituut (ISVI) opgericht, waarmee het ABVV een eigen toegewijde tak voor internationale vakbondssolidariteit kreeg. We spraken met Laurent Atsou, coördinator van het ISVI, kort na de lancering van hun eerste donatiecampagne.

Waarom maakt internationale solidariteit deel uit van het ABVV-DNA?

Laurent Atsou: "Voor ons is solidariteit een fundamenteel beginsel voor de organisatie van de samenleving. Historisch gezien werd die solidariteit versterkt door de industrialisering en de ontwikkeling van de arbeidersbeweging. Ze vertrekt vanuit een eenvoudige vaststelling: we zijn allemaal onderling afhankelijk."

"Geen enkele werknemer bouwt alleen aan zijn of haar zekerheid, rechten of toekomst. Solidariteit is dus ook geen liefdadigheid. Het is een vorm van collectieve verantwoordelijkheid."

Wat voor terreinwerk doet de organisatie precies?

"Het ISVI werkt wereldwijd samen met partnervakbonden om werknemersrechten te verdedigen, de arbeidsomstandigheden te verbeteren en invloed uit te oefenen op overheidsbeleid."

"Concreet ondersteunen we hen bij hun ontwikkeling als vakbonden en bij hun erkenning als volwaardige gesprekspartners binnen het sociaal overleg. We ondersteunen onder meer opleidingsprojecten voor werknemers en vakbonden en proberen zoveel mogelijk ervaring en expertise uit te wisselen."

"Tegelijkertijd sensibiliseert en mobiliseert het ISVI de leden en militanten van het ABVV rond internationale kwesties. We vestigen de aandacht op de strijd van onze partners en bevorderen solidariteit en gezamenlijke acties tussen vakbondsorganisaties."

"In het algemeen wil de organisatie bijdragen aan de uitbouw van een sterke, vrije en onafhankelijke internationale syndicale tegenmacht, die in staat is op te treden rond uitdagingen die de nationale grenzen ruimschoots overstijgen."

Kan je een voorbeeld geven van een project rond vakbondssamenwerking?

"Voor het ISVI betekent een partnerschap niet dat wij de touwtjes in handen nemen en beslissen voor onze partners. Het berust op een gelijkwaardige relatie, gebaseerd op vertrouwen en respect tussen vakbonden die gemeenschappelijke waarden en doelstellingen delen."

"Neem bijvoorbeeld een project dat we samen met ABVV Horval uitvoeren in Ivoorkust. De cacaosector speelt een belangrijke economische rol, maar werknemers worden nog altijd geconfronteerd met tal van uitdagingen. De zware arbeidsomstandigheden, rechten die niet worden nageleefd, aanhoudende kinderarbeid en een veel te lage vertegenwoordiging van vrouwen binnen de vakbondsstructuren bemoeilijken de situatie."

"Om die uitdagingen aan te pakken, wil het project met de vakbond FENSTIAA-CI de syndicale slagkracht in de hele cacao keten duurzaam versterken, van de plantages tot de verwerkende bedrijven. Het is de bedoeling dat werknemers en producenten in de sector hun rechten beter leren kennen, zich organiseren en voldoende tegenmacht opbouwen om de naleving van die rechten ook af te dwingen."

Jullie verrichten vanuit België ook beleidswerk. Kan je daar iets meer over vertellen?

"De kracht van het ISVI ligt ook in het zichtbaar maken van de sociaaleconomische en politieke realiteit waarmee onze partners en de lokale bevolking worden geconfronteerd."

"Enerzijds geven we deze informatie door aan het ABVV, zodat het deze realiteit kan meenemen in zijn beleidsbeïnvloeding, bijvoorbeeld binnen de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO). Anderzijds werken we samen met Belgische netwerken voor internationale solidariteit, zodat zij onze thema's kunnen integreren in hun werking."

”

We hoeven niet te kiezen tussen internationale solidariteit en de sociale strijd in België. Beslissingen die duizenden kilometers verderop worden genomen kunnen ook rechtstreeks gevolgen hebben voor Belgische werknemers.

Laurent Atsou, Coördinator ISVI

“Daarnaast sensibiliseren we Belgische werknemers rond deze kwesties via campagnes, acties en uitwisselingen met onze partners. Zo lanceerden we in 2025 de campagne “JUST” (justcampaign.be), om ons publiek te informeren en te sensibiliseren over een rechtvaardige energie- en klimaattransitie.”

Heb je een concreet voorbeeld van een syndicale overwinning of belangrijke vooruitgang die dankzij het optreden van het ISVI werd geboekt?

“In de Rwandese bouwsector slaagde onze partner erin om met de werkgevers te onderhandelen over een certificeringssysteem waarmee werknemers een beroepsopleiding kunnen volgen. Werknemers die een certificaat behalen, zullen sneller een arbeidsovereenkomst krijgen en over betere loonvoorwaarden kunnen onderhandelen. Dat is een belangrijke stap om hen uit de informele economie te halen.”

Wat zijn vandaag de belangrijkste uitdagingen voor de partnervakbonden van het ISVI?

“Ondanks de verschillende sociaaleconomische en politieke contexten worden vakbonden met dezelfde uitdagingen geconfronteerd. Om te beginnen is er de criminalisering van vakbondsrechten en het recht op protest en ook het sociaal protest wordt nog te vaak met de voeten getreden.”

“Een andere wereldwijde uitdaging is de representativiteit. De syndicaliseringsgraad is nog te laag om duurzaam invloed te kunnen uitoefenen op het publieke debat, onder meer doordat de informele economie nog te sterk aanwezig is op globaal niveau.”

“Daarnaast worden onze partners in Franstalig Afrika geconfronteerd met een sterke toename van het aantal verschillende vakbondsorganisaties, waardoor de vertegenwoordiging van werknemers gefragmenteerd raakt.”

De Arizona-regering heeft het Belgische budget voor ontwikkelingssamenwerking sterk verminderd. Welke gevolgen hebben die besparingen voor jullie projecten en voor de mensen op het terrein?

“België engageerde zich al in 1970 om 0,7% van zijn bruto binnenlands product aan officiële ontwikkelingshulp te besteden. Die doelstelling werd nooit behaald. In 2025 daalde de Belgische officiële ontwikkelingshulp met 21%. Vandaag besteedt ons land nog slechts 0,37% van het bbp aan ontwikkelingssamenwerking, het laagste niveau sinds 2001.”

“Bovendien plant de Arizona-regering voor de periode 2027-2031 een besparing van 25% voor de non-profitsector. Concreet

betekent dit dat onze partners minder middelen zullen hebben om een duurzame machtsverhouding uit te bouwen ter verdediging van de belangen van werknemers. Als tegenreactie heeft de sector van de ontwikkelingssamenwerking onlangs een grootschalige campagne gelanceerd (enigekeuze.be) om breed publiek bewust te maken van de noodzaak van internationale solidariteit.”

Het ISVI startte onlangs een donatiecampagne. Wat willen jullie met deze campagne bereiken?

“We willen opnieuw een zekere onafhankelijkheid verwerven tegenover politieke keuzes die steeds meer haaks staan op onze strategische keuzes. Daarnaast willen we een sterke band opbouwen met ABVV-leden.”

“De manier waarop subsidies werken, zorgt ook voor een zware bureaucratische last. We besteden veel tijd, geld en energie aan het aantonen van onze meerwaarde tegenover de overheid. Wij vinden dat we vandaag meer middelen zouden moeten kunnen inzetten om onze eigen leden te informeren en te sensibiliseren.”

Waarom zouden Belgische werknemers internationale solidariteit moeten steunen?

“We kunnen werknemers niet langer doeltreffend verdedigen door uitsluitend binnen onze eigen landsgrenzen te handelen, terwijl de economie zelf geglobaliseerd is. Multinationals, kapitaal en productieketens bewegen zich van het ene land naar het andere. Beslissingen die duizenden kilometers verderop worden genomen, kunnen rechtstreekse gevolgen hebben voor de werkgelegenheid en de arbeidsomstandigheden in België.”

“We hoeven niet te kiezen tussen internationale solidariteit en de sociale strijd in België. Het ABVV moet hier uiteraard de lonen, de indexering, de pensioenen, de sociale zekerheid, de openbare diensten en de syndicale vrijheden blijven verdedigen. Maar een deel van de machtsverhoudingen die de toekomst van deze verworvenheden bepaalt, wordt buiten onze landsgrenzen opgebouwd.”

“Internationale vakbondssolidariteit steunen betekent dan ook niet dat middelen van Belgische werknemers worden afgenomen ten voordele van werknemers elders in de wereld. Het betekent investeren in een gezamenlijke machtsverhouding.”

➔ **Wil je een steentje bijdragen aan de missie van het ISVI? Elke schenking helpt om werknemers over de landsgrenzen heen te steunen.**

Scan de QR-code voor meer info:

Studiekringen als pijlers van volkseducatie in Benin

Deze zomer stuurde het ABVV een delegatie naar het Wereld Sociaal Forum en de Vredesconferentie in Cotonou, Benin. Daarnaast nam de delegatie deel aan twee lokale syndicale studiekringen. De Nieuwe Werker kon erbij zijn.

We bevinden ons in de wijk Zoundja, in Abomey-Calavi, waar stoelen in een kring staan opgesteld. Een tiental werknemers uit het onderwijs neemt plaats. Terwijl de leerlingen genieten van de zomervakantie, verandert deze plek tijdelijk in een ander soort onderwijsinstelling: een syndicale school.

Studiekringen

In deze kring wordt iedereen uitgenodigd om het woord te nemen. Er wordt aandachtig geluisterd, terwijl anderen aantekeningen maken. Vakbondsdemocratie is hier niet alleen het onderwerp van de dag, maar wordt ook meteen in de praktijk toegepast.

De studiekringen werden ontwikkeld door CSA-Bénin en UNSTB, met de steun van het ISVI, en zijn bijzonder waardevol in de economische context waarin het land zich bevindt.

Benin kent een sterke economische groei, maar de werknemers plukken daar nog niet de vruchten van. Bijna 90% van hen is actief in de informele economie, zonder arbeidscontract, sociale bescherming of stabiel inkomen.

Daarnaast wordt de sociale dialoog bemoeilijkt door beperkingen op het stakingsrecht, waardoor de actiemogelijkheden van de vakbonden worden ingeperkt. In deze context is vorming dan ook een bijzonder krachtig instrument.

Praktijkgericht leren

Het onderwerp van de dag is de financiering van vakbonden. Hoe zorg je voor de financiële onafhankelijkheid van een vakbond? Hoe organiseer je de inning van de bijdragen? En hoe beheer je die op een transparante manier?

De deelnemers aan de studiegroep vragen de leden van de Belgische delegatie ook naar hun ervaringen. Hoe werf je nieuwe leden? Welke actiemethoden worden in België gebruikt? Tijdens de gesprekken komt iedereen aan het woord. Er wordt evenveel geluisterd als gesproken. Beslissingen worden genomen op basis van discussie en consensus.

Programmacoördinator Guillaume Tossa vat het als volgt samen: "De studiekringen brengen niet alleen vakbondskennis over. Door te luisteren en te argumenteren leren deelnemers ook democratische methoden in de praktijk toe te passen. Het is onderwijs in de breedste zin van het woord."

Vakbond als gemeenschap

Enkele uren later verandert het decor. In de Bourse du Travail van Cotonou, waar verschillende vakbondsorganisaties hun kantoren hebben, komt een tweede studiegroep bijeen. De locatie is anders, maar de geest blijft dezelfde.

Rond de tafel nemen werknemers uit de informele economie plaats: kappers, naaisters en andere zelfstandigen die, ondanks het ontbreken van een arbeidscontract of een beschermend statuut, ervoor gekozen hebben om lid te worden van een vakbond.

Hun getuigenissen tonen het belang van de studiekringen aan. "Er zijn wetten die we niet kennen en rechten waarvan we niet wisten dat we ze hadden. Er is veel misbruik in onze sectoren, ook omdat we onvoldoende op de hoogte zijn van onze rechten."

Een andere deelnemer vertelt hoe hij dankzij het vakbondswerk de moed heeft gevonden om zijn stem te laten horen. Een beter argument voor volksonderwijs is moeilijk te bedenken. Het gaat om het opbouwen van zelfvertrouwen, het durven uiten van je mening en het ontdekken van de kracht van het collectief.

Dialoog als syndicale leidraad

Hoewel België en Benin heel verschillende contexten kennen, kunnen de vakbonden uit beide landen van elkaar leren. Collectieve arbeidsovereenkomsten en sociale rechten komen nooit uit het niets. Ze vinden hun oorsprong in kleine momenten: een klaslokaal, een paar in een kring opgestelde stoelen, een schoolbord met teksten in krijt en werknemers die de tijd nemen om zowel te luisteren als te spreken.

Het herinnert ons eraan dat vakbondswerk vaak begint met woorden en ontmoetingen, maar vooral ook met de wil om samen aan een betere toekomst te werken.

“Alleen levend kun je handelen voor een betere toekomst”

Zonder vrede en veiligheid zijn zaken als waardig werk en sociale vooruitgang onmogelijk te realiseren. Vanuit dit vertrekpunt kwamen verschillende vertegenwoordigers van Afrikaanse en Europese vakbonden begin augustus samen in de Beninese stad Cotonou voor een internationale vredesconferentie.

Op de door het Internationaal Vakverbond (IVV) en CSA-Bénin georganiseerde conferentie stond één vraag centraal: welke rol kunnen vakbonden spelen bij het tot stand brengen van vrede?

Anselme Amoussou, algemeen secretaris van CSA-Bénin, begint zijn betoog met een pleidooi voor een brede opvatting van vakbondswerk. “Het wordt nog te vaak uitsluitend in verband gebracht met de strijd voor betere lonen. We beschermen de menselijke waardigheid, bevorderen sociale rechtvaardigheid en ijveren voor vrede. We willen een rechtvaardig maatschappijmodel tot stand brengen en dus kunnen we niet aan de zijlijn blijven staan”, verduidelijkt hij.

Afwezigheid van oorlog is nog geen vrede

Politicoloog Expédit Ologou legt op zijn beurt uit dat vrede niet hetzelfde is als de afwezigheid van oorlog. “Een land zonder oorlog garandeert niet dat zijn burgers ook een veilig en vreedzaam bestaan leiden. Menselijke veiligheid veronderstelt dat mensen vrij zijn van angst, schaarste en onwaardigheid”, vertelt Ologou. Hij hamert dan ook op het belang van internationale solidariteit. “We moeten bruggen bouwen, ervaringen uitwisselen en samen in actie schieten.”

Verschillende werknemers en vakbondsverantwoordelijken getuigden over de situatie op het terrein. Vanuit haar rol als contactpersoon voor migrerende werknemers in Niger vertelt Sani Aïssatou Garba over ontruimde dorpen, ontvoeringen en moorden, maar ook over vakbonden die plots het contact verliezen met werknemers in afgelegen gebieden. “Naar je werk vertrekken zonder de zekerheid dat je ’s avonds heelhuids terugkeert: dat is

vandaag de situatie in Niger. En alleen levend kun je handelen voor een betere toekomst.”

Volgens Expédit Ologou dwingen die ontwikkelingen vakbonden ertoe om in actie te schieten en hun methodes te evalueren. Eisen stellen blijft uiteraard onmisbaar, maar volstaat niet. Want in gebieden waar de veiligheid niet gegarandeerd is, komt ook de machtspositie van de vakbond zelf onder druk te staan.

Vakbonden moeten daarom nieuwe manieren ontwikkelen om te handelen en “leren welke plaats ze kunnen innemen bij de totstandkoming van het overheidsbeleid en hoe ze dat kunnen doen.” Dat vergt onder meer expertise en lobbywerk. Juist daarom is het belangrijk dat vakbondsorganisaties zelf over onderzoekers en experts beschikken. Vakbonden moeten ook durven “zich met politiek te bemoeien”, zonder zich daarom aan een politieke partij te verbinden.

“Wanneer crisissen uitbreken, kunnen rechten snel tussen haakjes worden geplaatst. En dat gebeurt niet alleen in landen die officieel in oorlog zijn”, vertelt Ologou. Veiligheid wordt bovendien vaak als excuus gebruikt om bepaalde vrijheden in te perken. Een realiteit die zich niet beperkt tot de grenzen van het Afrikaanse continent.

Solidariteit op dezelfde schaal als kapitaal

De noodzaak om zich aan te passen aan de tijd en aan de wereld geldt overall. Voor ABVV-voorzitter Bert Engelaar begint dat bij de manier waarop onze economie georganiseerd is. “Kapitaal is internationaal. De productieketens zijn globaal. Het is tijd dat ook de solidariteit dat wordt, op dezelfde schaal. Die trein mogen we niet missen.”

Hoewel elke vakbond in eigen land in een unieke context werkt, krijgen ze allemaal te maken met machtsverhoudingen en de vraag hoe ze invloed kunnen uitoefenen op het beleid. Bert Engelaar benadrukt het politieke karakter van een vakbondsorganisatie. “De vakbond is een tegenmacht – soms de enige tegenmacht – maar moet ook in staat zijn om met politieke verantwoordelijken in gesprek te gaan om zijn eisen kracht bij te zetten.”

De andere hefboom is het werkveld zelf. “Het ergste wat ons kan overkomen, is dat werknemers zich niet langer herkennen in onze organisaties. We moeten luisteren, elkaar ontmoeten en weten wat mensen werkelijk nodig hebben. Zowel op internationaal niveau als in onze eigen buurten.”

Annualisering van de arbeidstijd: wat betekent dat voor jou?

De regering wil voortaan – zonder iets van collectief/sociaal overleg hierover – de arbeidstijd over een heel jaar berekenen. Tijdens drukke periodes kunnen werkdagen daardoor oplopen tot twaalf uur. Die extra prestaties worden later gecompenseerd met kortere werkdagen of werkweken. Klinkt misschien goed op papier, maar voor werknemers dreigt de maatregel minder loon, minder controle over hun eigen tijd en vooral meer flexibiliteit te betekenen

Wat betekent de annualisering van de arbeidstijd?

Bij annualisering wordt je gemiddelde arbeidsduur niet langer per week, maar over een heel jaar berekend. Het systeem wordt daarom ook wel omschreven als werken met 'accordeonuren'.

Tijdens drukke periodes kan je werkgever je verplichten om meer uren te presteren. Op rustigere momenten worden die extra uren gecompenseerd door kortere werkdagen of lichtere werkweken. Je uurrooster beweegt dus mee met de behoeften van de onderneming: het ene moment werk je veel meer, het andere moment minder.

Kunnen werkdagen echt oplopen tot twaalf uur?

Ja. Tijdens drukke periodes zouden werknemers tot twaalf uur per dag kunnen werken. Die langere werkdagen worden later gecompenseerd met minder arbeidsuren.

Dat klinkt misschien als een evenwichtige uitwisseling, maar het is de werkgever die bepaalt wanneer er meer of minder wordt gewerkt. Als werknemer heb je daar zelf weinig of niets over te zeggen. Je privé- en gezinsleven moeten zich dus steeds meer aanpassen aan de noden van je werkgever.

Waarom is het systeem nadelig voor werknemers?

Hoe langer de periode waarover de arbeidstijd wordt berekend, hoe groter de kans dat extra prestaties niet langer als overuren worden beschouwd. Je ontvangt dus geen extra compensatie voor die inspanning. Dat betekent dus meer werk, zonder bijkomende koopkracht.

Voor het ABVV betekent annualisering vooral:

- minder voorspelbare werkroosters;
- meer druk op werknemers;
- minder collectieve bescherming;
- meer macht voor werkgevers;
- een verdere uitholling van het sociaal overleg.

Volgens berekeningen van het ABVV kan een voltijdse werknemer die regelmatig overuren presteert door de annualisering tot 1.500 euro netto per jaar verliezen.

Is de maatregel al van kracht?

Nee. De annualisering van de arbeidstijd is nog niet in wetgeving gegoten, maar werd wel al opgenomen in een voorontwerp van wet. De regering wil het bestaande wettelijke kader hervormen om dergelijke accordeonuren mogelijk te maken.

Wat zijn de gevolgen voor deeltijdse werknemers?

Voor deeltijdse werknemers kunnen de gevolgen nog zwaarder zijn. Door voortdurend wisselende uurroosters wordt het moeilijker om de deeltijdse job te combineren met een andere deeltijdse job en zo extra inkomen op te bouwen.

Wie niet vooraf weet wanneer er meer of minder gewerkt moet worden, kan moeilijk vaste afspraken maken met een tweede werkgever.

Werden de sociale partners hierover geraadpleegd?

Opnieuw schuift de regering een ingrijpende hervorming naar voren zonder ernstig overleg met de sociale partners en zonder voldoende rekening te houden met de realiteit op de werkvloer.

Je hebt enkel een individueel akkoord tussen werknemer en werkgever nodig om een dergelijke regeling in het leven te roepen. Zo'n individueel akkoord is eigenlijk een schijnakkoord omdat de werknemer niet op gelijke voet staat in de relatie werknemer-werkgever.

Na de uitbreiding van de flexi-jobs dreigt ook de annualisering meer flexibiliteit op te dringen aan werknemers.

De annualisering is dus geen win-win?

Alleen een win voor de werkgever en diens belangen. Werkgevers kunnen hun personeel flexibeler inzetten en besparen bovendien door minder tot geen overuren te moeten uitbetalen.

Werknemers krijgen daar minder voorspelbare uurroosters, meer werkdruk, een moeilijker werk-privébalans en mogelijk tot 1.500 euro netto loonverlies per jaar voor terug. Voor hen dreigt deze hervorming dan ook louter een verlies-verliesverhaal te worden. ◀

Gezond aan het werk, gezond naar je pensioen

We brengen een groot deel van ons leven door op het werk. Dat werk mag onze gezondheid niet ondermijnen. Zeker nu loopbanen langer en de mogelijkheden om het op het einde wat rustiger aan te doen beperkter worden. Gezond aan de slag blijven, voldoende recupereren en een haalbare eindloopbaan zijn daarom belangrijker dan ooit.

Kim werkt al 26 jaar in volcontinu bij BASF Antwerpen. Werken tot 67 jaar? "Dat is waanzin." Samen met zijn syndicale ploeg zocht hij naar concrete oplossingen. Het resultaat: zes extra vakantiedagen, een reserveploeg om afwezigheden op te vangen en de mogelijkheid voor oudere werknemers om over te stappen naar een minder zware functie.

Ook in andere bedrijven worden er oplossingen gevonden. Bij SCK CEN werd onderhandeld over extra aanwervingen, medische onderzoeken en psychologische ondersteuning. Bij Nitto bevroegen Patrick en zijn ploeg eerst hun collega's en pasten ze vervolgens de organisatie van het ploegenwerk aan. "Dankzij onze ideeën en alternatieven hebben we het dagelijkse werk van onze collega's verbeterd." Bij Organon onderhandelden Joy en haar collega's onder meer extra vakantiedagen en bijkomende aanwervingen om de werkdruk te verlagen.

Bovenstaande ervaringen werden op 9 september verzameld bij zo'n 200 delegees van ABVV Scheikunde. De positieve veranderingen werden mede mogelijk gemaakt door het Demografiefonds. Al tien jaar biedt dit fonds mogelijkheden om verschillende aspecten van de kwaliteit van het werk te verbeteren, waaronder eindloopbanen, arbeidsduurvermindering, gezondheid en de balans tussen werk en privé.

Wat werkt? Wat werkt minder goed? En hoe zet je een goed idee om in een concrete maatregel voor je collega's? Die ervaring hebben we gebundeld in de nieuwe brochure 'Van sterk idee naar betere job'. Je vindt er concrete voorbeelden, praktische tools en tips om zelf aan de onderhandelingstafel aan te schuiven.

Want zoals Kris, delegee bij SCK CEN, het samenvat: "Gezondheid is geen luxe en ook geen individuele verantwoordelijkheid. Het is een fundamenteel recht."

➔ Wil je de volledige getuigenissen lezen of onze nieuwe brochure 'Van sterk idee naar betere job' downloaden? Scan de QR-code of ga naar www.abvvscheikunde.be.

“Nachtwerk heeft een prijs... en die betalen de werknemers”

João werkte het grootste deel van zijn loopbaan als nachtarbeider in de textielsector. Nu hij 62 is en zijn pensioen dichterbij komt, is vooral opluchting merkbaar wanneer hij zijn verhaal doet. Hij kijkt nuchter naar de gevolgen van jarenlang 's nachts te werken: “de hogere verloning komt met een prijskaartje dat vaak wordt onderschat”.

Is nachtwerk een werkritme dat bij jou past?

João: “Ik werk van 21 uur tot 5 uur, van maandag tot vrijdag. Als je jong bent, kan je daar beter tegen: je slaapt, eet en recupereert gemakkelijker. Maar met de jaren wordt het steeds zwaarder. Rond mijn 50ste kreeg ik echt een klap.”

“Ik vroeg toen om van de nachtploeg naar de ochtendploeg over te stappen, omdat ik niet meer goed kon slapen. Maar mijn biologische klok was zo ontregeld dat ik me niet kon aanpassen en ik vrij snel opnieuw 's nachts ben gaan werken. Ik hoop dat ik na mijn pensioen opnieuw een normaal en herstellend slaappatroon kan vinden.”

Welke gevolgen ondervind je voor je gezondheid?

“Het grootste probleem is mijn slaap. Ook tijdens mijn vakantie raak ik dat nachtritme niet zomaar kwijt.”

“Gezond eten is ook niet eenvoudig: opstaan rond de middag, op ongebruikelijke tijdstippen eten en een snack meenemen voor 's nachts. Het gaat niet noodzakelijk om meer eten, maar om ongezonder eten. Vandaag heb ik maagproblemen en ben ik voortdurend moe.”

Heeft dat werkritme ook gevolgen voor je gezinsleven?

“In het weekend wilde ik tijd doorbrengen met mijn kinderen. Als ik tot het begin van de namiddag sliep, zag ik hen nauwelijks. Dus stond ik vroeger op, maar tegen de avond was ik doodmoe. En als ik in de namiddag even een dutje deed, kon ik daarna weer niet slapen.”

“Terwijl anderen leven, slaapt de nachtwerker. En wanneer anderen slapen, werkt hij. Samen eten, uitstappen maken of gewoon tijd met elkaar doorbrengen wordt daardoor een stuk moeilijker. Door de vermoeidheid heb je ook minder energie om te praten, samen dingen te doen of gewoon van je gezin te genieten.”

Waarom heb je voor nachtwerk gekozen?

“In het begin was het vooral een praktische keuze voor ons gezin. Mijn vrouw werkte van 13 uur tot 21 uur. Doordat ik 's nachts werkte, konden wij zelf voor onze kinderen zorgen zonder afhankelijk te zijn van anderen.”

“En natuurlijk verdienen je meer. Dat kan ik niet ontkennen. Maar daar staat ook iets tegenover: je levert slaap in, spendeert minder tijd met je gezin en je gezondheid lijdt eronder.”

Heb je het gevoel dat nachtwerkers voldoende gewaardeerd worden?

“Eerlijk gezegd heb ik daar nooit echt bij stilgestaan. Maar als ik erover nadenk: nee.”

“'s Nachts zijn de directie en de meeste leidinggevenden afwezig. We moeten zelfstandig werken, maar als er iets misloopt, wordt al snel naar de nachtploeg gewezen. Overdag zijn wij er dan niet om ons te verdedigen. Men vergeet snel dat het dankzij ons is dat het bedrijf volcontinu kan blijven draaien. Gelukkig is de solidariteit onder de collega's sterk, net omdat we met minder zijn.”

Wat moet er volgens jou verbeteren?

“Idealiter zou nachtwerk afgeschaft worden, maar zo eenvoudig is het niet. Sommige activiteiten moeten dag en nacht blijven draaien. Toch is niet alle nachtwerk noodzakelijk.”

“Nachtwerk moet menselijker worden. Dat betekent: het gebruik ervan beperken, sterker inzetten op preventie, betere mogelijkheden voorzien om te recupereren en rekening houden met de leeftijd en gezinssituatie van werknemers.”

“Nachtwerkers moeten ook een volwaardige plaats krijgen in het sociaal overleg. En de bijzondere zwaarte van hun werkritme moet eindelijk erkend worden.”

Enquête

Die zotte hitte op het werk deze zomer... herkenbaar?

Zweten nog voor je goed en wel begonnen bent, nergens verkoeling vinden en toch gewoon moeten doorgaan? Voor heel wat werknemers was het deze zomer opnieuw puffen op het werk.

Hoe ervaarde jij de hittegolven?

Met onze korte enquête (5 min.) willen we weten hoe jij de hitte hebt ervaren, welke klachten je ondervond en welke maatregelen je werkgever nam om jou en je collega's te beschermen.

Jouw ervaring telt. Hoe meer werknemers deelnemen, hoe sterker we kunnen opkomen voor veilige en gezonde werkomstandigheden, ook wanneer de temperaturen de hoogte ingaan.

Scan de QR-code of ga naar www.accg.be en vul onze enquête in. ◀

Internationale vakbondsleiders aan het woord: Heeft de vakbond nog een plek in de wereld van morgen?

De wereld verandert sneller dan ooit. Oorlog op ons continent, een versnelde klimaattransitie, politieke polarisatie en complexe geopolitieke verhoudingen zetten de werkende klasse wereldwijd onder druk. Drie vooraanstaande internationale vakbondsleiders gaan met ons in gesprek over de uitdagingen en kansen voor de vakbeweging.

An het woord komen **Judith Kirton-Darling** (algemeen secretaris van IndustriAll Europe), **Livia Spera** (algemeen secretaris van de Europese Transportarbeidersfederatie, ETF) en **Richie Johnson** (algemeen vicepresident transport en luchtvaart bij de Amerikaanse bond IAM). Samen vertegenwoordigen zij miljoenen werknemers in de industrie, transport en logistiek.

De grootste dreigingen voor de vakbeweging

Op de vraag wat op dit moment de grootste bedreiging vormt voor de macht van vakbonden, schetsen de drie syndicale leiders elk vanuit hun eigen invalshoek een zorgwekkend beeld van de huidige tijdgeest. Judith Kirton-Darling benadrukt dat het combineren van gelijktijdige crises, zoals klimaatverandering, AI en economische verschuivingen, bij werknemers voor een diep gevoel van machteloosheid zorgt.

“Mensen hebben het gevoel dat ze de controle over hun leven verliezen doordat veranderingen zich zo snel voltrekken. Die onzekerheid is een voedingsbodem voor autoritaire tendensen”, legt zij uit. Uit recent Europees onderzoek blijkt dat autoritaire en populistische krachten de georganiseerde vakbeweging als hun eerste doelwit zien. De vakbond vormt immers het grootste georganiseerde schild van de samenleving tegen de individuele ontmanteling van werknemersrechten ten gunste van een kleine elitaire bovenlaag.

Livia Spera sluit zich hierbij aan en wijst op de manier waarop rechtse en populistische partijen rechtstreeks contact zoeken met de werkvloer. “Zij slagen erin om vijandbeelden en complottheorieën te verspreiden die werknemers losmaken van de vakbeweging.” Doordat deze politieke stromingen traditionele media en vakbonden omzeilen, verliezen werknemers de vakbond als vertrouwde gids in de maatschappij. Spera benadrukt dat wanneer de democratische en sociale structuren eenmaal zijn

afgebroken, de opgelopen schade bijzonder moeilijk te herstellen zal zijn. Richie Johnson ziet naast de politieke dreiging vooral de razendsnelle opkomst van technologie als een existentieel gevaar. “Als we als vakbeweging niet extreem agressieve stappen ondernemen om werkgelegenheid en taken te beschermen, betekent dit het einde van georganiseerde arbeid”, stelt hij resoluut. Volgens Johnson is de beweging te lang afwachtend geweest ten opzichte van AI en moet er nu met de hoogste urgentie worden gehandeld om uitsterven te voorkomen.

De groene transitie en sociale afspraken

De klimaattransitie vraagt om een ingrijpende herstructurering van zowel de industriële sector als de transport- en logistieksector. Hoewel de noodzaak tot verduurzaming breed wordt erkend, heerst er op de werkvloer grote angst voor baanverlies. Voor de industrie legt Kirton-Darling uit dat de angst van werknemers terecht is zolang er geen krachtig Europees industriebeleid en voldoende overheids- en private investeringen tegenover staan. Een rechtvaardige transitie mag volgens IndustriAll Europe niet gaan over het beheersen van de afbraak van sectoren, maar moet gericht zijn op actieve begeleiding naar nieuwe, duurzame werkgelegenheid. “De overheid past haar beleid veel trager aan dan de werkvloer verandert”, aldus Kirton-Darling.

In de sector transport en logistiek benadrukt Spera dat ecologische en sociale duurzaamheid hand in hand moeten gaan. “We zien een toename van schimmige bedrijfsmodellen, zoals brievenbusfirma’s en sociale dumping, die noch investeren in fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden, noch in innovatie of schone voertuigen.” Om te voorkomen dat de kosten van verduurzaming op het bord van de transportarbeiders terecht komen, pleit ETF voor strikte sociale voorwaarden bij overheidssteun en publieke investeringen. Alleen bedrijven die collectieve arbeidsovereenkomsten eerbiedigen en goede arbeidsomstandigheden bieden, zouden in aanmerking mogen komen voor financiële middelen.

AI en automatisering op de werkvloer

De invloed van AI en automatisering reikt intussen veel verder dan kantoorbanen; de impact op de transport-, luchtvaart- en logistieksector is enorm. Johnson illustreert de snelheid waarmee automatisering zich ontwikkelt aan de hand van voorbeelden uit de luchtvaart en distributiecentra: "Er worden momenteel proeven gedaan met robots die bagage uit vliegtuigen laden, en bedrijven zoals Amazon zetten in op volledig geautomatiseerde magazijnen. Zelfs in de cabine van een vliegtuig wordt gesproken over het terugbrengen van het aantal piloten." Hij wijst erop dat ook fysieke functies en klantenservicefuncties onder druk staan, en dat functies voor data-analyse en programmering als eerste verdwijnen. Vakbonden moeten deze ontwikkelingen afdwingen aan de onderhandelingsstafel via collectieve arbeidsovereenkomsten, aangezien wetgeving volgens hem te langzaam reageert.

Internationale solidariteit tegen mondiale spelers

Grote multinationale ondernemingen maken slim gebruik van nationale regelgevingen om landen en werknemers tegen elkaar uit te spelen. Internationale samenwerking tussen vakbonden is volgens het trio dan ook noodzakelijk. Spera haalt de succesvolle Flags of Convenience-campagne van de internationale transportfederatie (ITF) aan, waarin maritieme vakbonden en dokwerkers wereldwijd samenwerken om uitbuiting onder goedkope vlaggen te bestrijden. Binnen de transport- en logistieksector vervagen de grenzen bovendien snel door verticale integratie, waarbij grote rederijen ook transportbedrijven, spoorvervoerders en distributiecentra opkopen.

Johnson vult dit aan met een concreet voorbeeld van internationale solidariteit: bij vastgelopen onderhandelingen voor onderhoudsmonteurs van Lufthansa Technik in Puerto Rico wist zijn Amerikaanse bond IAM via de Duitse vakbond Vereinte Dienstleistungsgewerkschaft, directe druk uit te oefenen op het moederbedrijf in Duitsland, wat leidde tot een succesvol onderhandelingsresultaat.

Jongeren betrekken bij de vakbeweging van de toekomst

Tot slot ging het drietal dieper in op de positie van de jongere generatie, een groep die steeds vaker werkt via flexibele contracten, apps en platformen. Judith Kirton-Darling benadrukte hoe kwetsbaar deze jongeren zijn. Niet alleen ervaren zij de grootste onzekerheid op de arbeidsmarkt, maar juist hun instapfuncties worden momenteel als eerste bedreigd door AI. Volgens haar moeten vakbonden jongeren niet zomaar vertegenwoordigen, maar hun écht de sleutels in handen geven door ze een vaste plek aan de onderhandelingsstafel te bieden onder het motto: 'Niets over ons, zonder ons'.

Spera voegde daaraan toe dat vakbonden ook de schroom van zich moeten afschudden om hun achterban politiek bewust te maken. Werknemers moeten zich er weer van bewust worden welke directe invloed hun stemgedrag heeft op hun eigen collectieve rechten en arbeidsvoorwaarden. Johnson sloot aan bij de praktijk op de werkvloer, waardoor de coronapandemie inmiddels bijna de helft van het personeelsbestand minder dan vijf jaar ervaring heeft. Volgens hem ligt de sleutel in actieve betrokkenheid vanaf dag één: door standaard twee uur introductie aan nieuwe krachten te geven, zelfstandige jongerencommissies met eigen budgetten in te stellen en sterke mentorschappen op te zetten, bouwt de vakbond gericht aan de leiders van de toekomst.

Waar het op neerkomt...

De vakbeweging staat op een historisch kruispunt. Of het nu gaat om het waarborgen van een rechtvaardige klimaattransitie in de industrie, het bestrijden van sociale dumping in transport en logistiek, of het opvangen van de schokgolf van AI en automatisering: de oplossing ligt in snelle aanpassing, sterke internationale solidariteit en het actief overdragen van de macht aan de jongere generatie werknemers.

MovimenT 2026: een inspirerende blik op de samenleving van morgen

De tweede editie van het MovimenT Inspiratiefestival 2026 in de ZOO van Antwerpen (Koningin Elisabeth Center) is uitgegroeid tot een groot succes. Organisatoren ABVV-Metaal en BTB brachten op zaterdag 29 augustus een indrukwekkende en brede waaier aan stemmen samen. Het gratis inspiratie- en ideeënfestival transformeerde de locatie tot een warme ontmoetingsplek voor debat, verdieping en uitwisseling rond de grote maatschappelijke veranderingen van vandaag.

We werden getraakteerd op heel wat scherpe gesprekken en uiteenlopende perspectieven tijdens deze editie van MovimenT. Gedurende de namiddag gingen auteurs, academici, opiniemakers en internationale vertegenwoordigers in twee parallelle zalen in gesprek over de toekomst van onze samenleving.

Het programma bood tal van inhoudelijke hoogtepunten:

- Geopolitiek & internationale machtsverhoudingen: Caroline de Gruyter en prof. David Crikemans analyseerden de snel veranderende wereldorde en wat internationale machtsverschuivingsprocessen betekenen voor Europa.
- Polarisering en samenleven: Khalid Benhaddou belichtte het thema identiteit en verkende hoe we opnieuw ruimte maken voor een gedeelde samenleving.
- Literatuur & maatschappelijk engagement: Topauteurs Ish Ait Hamou, Lize Spit en Jeroen Olyslaegers gingen in gesprek over de impact van verhalen en de maatschappelijke rol van de auteur.
- Internationaal vakbondsdebat: Kopstukken Livia Spera, Judith Kirton-Darling en Richie Johnsen bogen zich over de rol van de vakbond in de wereld van morgen, met focus op technologie, macht en arbeidsrechten.
- Slotgesprek: Bert Engelaar en Pierre-Yves Dermagne sloten het festival af met een scherpe visie op de maatschappelijke en politieke keuzes voor de toekomst.

Naast deze centrale debatten leverden ook uiteenlopende namen zoals James Muldoon, Christophe Busch, Jemma Vercruysse, Imke Courtois, Kirsten Verdel en Gerard Govers waardevolle inzichten, strak gemodereerd door onder meer Steven Decraene.

Herbeleef

Omdat het parallelle programma in twee zalen onvermijdelijk keuzestress met zich meebracht, vind je alle sessies online. Dit geeft bezoekers de kans om gemiste gesprekken alsnog te volgen of favoriete onderwerpen te herbeluisteren. Ook voor wie er niet bij kon zijn, biedt het online platform de ideale manier om de inspiratie van MovimenT 2026 mee te pikken.

Met een geslaagde tweede editie achter de rug kijken ABVV-Metaal en BTB alvast met veel enthousiasme uit naar MovimenT 2027.

105 jaar achturedag: verjaardag of begrafenis?

Op 14 juni 1921 werd de achturedag wettelijk verankerd in België. Het was een historische overwinning van een arbeidersbeweging die begreep dat economische vooruitgang pas betekenis heeft wanneer ze sociale vooruitgang oplevert. Het beschavingsideaal was helder: acht uur werken, acht uur ontspannen, acht uur rusten. Met de vijfdaagse week, betaald verlof en de 38-urenweek leidde technologische vooruitgang decennialang tot meer vrije tijd en beter werk. Wie meer produceerde, deelde in de opbrengst.

Vandaag gaan we systematisch de omgekeerde richting uit. Hoewel digitalisering, automatisering en AI de productiviteit sneller verhogen dan ooit, gaat het politieke debat niet over arbeidsduurvermindering of een vierdagenweek. Integendeel, de nadruk ligt op langer werken, meer overuren, nachtwerk en permanente beschikbaarheid. Dat is geen modernisering, maar een historische regressie.

Minister van Werk David Clarinval (MR) spreekt trots over een 'liberale revolutie' op de arbeidsmarkt. Voormalig federaal secretaris van het ABVV Jef Maes noemt het eerder een contrarevolutie. De kernvraag is immers: wie controleert de arbeidstijd, de werknemer of de werkgever?

Een sprekend voorbeeld zijn de zogenaamde vrijwillige overuren. Onder een fiscaal gunstregime kunnen werknemers tot 360 overuren per jaar presteren, in sommige sectoren, zoals de horeca, zelfs 450 uur. Veel van deze uren worden bruto voor netto uitbetaald, zonder opbouw van sociale rechten zoals pensioen. Maar hoe vrijwillig is die keuze als de koopkracht onder druk staat of als promotiekansen afhangen van flexibiliteit?

Zelfs Paul Soete, voormalig topman van werkgeversorganisatie Agoria, waarschuwde al dat werkgevers vooral mensen zullen aanwerven die bereid zijn zulke goedkope overuren te maken. Vijf werknemers die 360 overuren maken, vervangen samen één voltijdse baan. Wat verkocht wordt als flexibiliteit, is jobvernietiging.

Politieke keuzes

Daarnaast ondergraven deze regimes onze sociale zekerheid. De uitbreiding van flexi-jobs naar vrijwel alle sectoren kost de sociale zekerheid geschat een half miljard euro. Dat is geen technische maatregel. Dat is een

politieke keuze. Guy Cox, voormalig topman van de FOD Werk, stelt scherp dat kwalitatieve jobs zo verdrongen worden. Eerst verlaagt men de inkomsten van de sociale zekerheid, om vervolgens de ontstane tekorten te gebruiken als argument voor nieuwe besparingen en langer werken. "Natuurlijk zijn N-VA en MR blij met de uitbreiding van de flexi-jobs; leve de ondermijning van de sociale zekerheid. De werknemers en een deel van de werkgevers betalen het gelag."

Ook de e-commerce toont de schaduwzijde van deze logica. Pakjesbezorgers worden vaak per stuk betaald en maken werkdagen van tien tot veertien uur. De 24-uurseconomie rust op mensen die de controle over hun eigen tijd kwijt zijn. Door jaarlijkse berekeningen van arbeidstijd, uitholling van overloon en versoepeling van nacht- en zondagwerk wordt de achturedag niet met één wet afgeschaft, maar irrelevant gemaakt door duizend kleine uitzonderingen.

ABVV-voorzitter Bert Engelaar waarschuwt dat werknemers piekweken van vijftig uur zullen moeten presteren zonder traditionele compensatie. Hoewel Vooruit als kleinste partner in de regering-De Wever erger voorkomt, moeten socialisten zich afvragen hoe ver ze kunnen meegaan in dit beleid. De achturedag werd niet bevochten om honderd jaar later opnieuw te eindigen bij een vijftigurenweek. Zullen progressieve partijen deze flexibiliteitstrein in de toekomst stoppen en opnieuw kiezen voor arbeidsduurvermindering? Wanneer permanente beschikbaarheid en deregulering de norm worden, vieren we niet langer de verjaardag van de achturedag, maar begeleiden we haar stilaan naar het kerkhof. ◀

Het ga je goed, Alain!

Na meer dan 40 jaar carrière binnen het ABVV neemt Horval afscheid van 'ADT'.

Mensen die door een uitzonderlijk talent, vermogen tot doorzetting, hun vastberadenheid en/of kennis er bovenuit steken, kennen we allemaal. Diegenen die het ook presteren om jarenlang aan de weg te blijven timmeren, zijn er al minder in aantal. Zij die daar toch in slagen, herinneren we ons als 'iconisch'. Het zijn mensen die door het noemen van enkel hun initialen spontaan een straf verhaal of anekdote doen opborrelen. Het Belgische voetbal kent KDB, de modewereld YSL, wij bij Horval zwaaiden eind juni ADT uit: Alain Detemmerman, covoorzitter van onze centrale.

Alain start zijn carrière bij het interprofessioneel ABVV in 1985. Via een omweg bij de Algemene Centrale maakt hij de overstap naar Horval en wordt er secretaris in 1993, dan algemeen secretaris in 2005, om uiteindelijk in 2008 als covoorzitter verkozen te worden. De daarop volgende jaren richt hij zijn volle aandacht op de groene sectoren (Landbouw, Tuinbouw, Technische Land- en Tuinbouw), de Horeca en Toeristische Attracties, alsook op het uitbouwen van Horval tot een stevige vakbondsorganisatie.

Alain zit mee rond de onderhandelingsstafel bij het invoeren van de 'witte kassa' bij de horeca, zet mee de schouders onder de campagne "Fight for €14", garandeert tijdens volle covidperiode voor de werknemers de eindejaarspremie dankzij slim lobbywerk met de werkgeversbank en de politiek, en laat zich door niets of niemand afschrikken bij het bekomen van een officieel statuut voor sekswerkers. Met zijn duidelijk syndicaal profiel en lange staat van dienst binnen het ABVV, ligt zijn focus bij de onderhandelende oplossing en zijn vertegenwoordiging van de werknemers.

Het behoud van de index staat steeds hoog op de agenda, echter de loonnormwet (de beruchte 0,00%) – wat neerkomt op het ondermijnen van 'vrije' onderhandelingen tussen werknemers en werkgevers, blijft een doorn in het oog.

Beelden zeggen meer dan duizend woorden. Daarom sluiten we af met een collage van Alain doorheen de jaren en wensen we Alain namens het hele Horval-team een welverdiend en aangenaam pensioen toe, vol mooie projecten en gelukkige momenten in het gezelschap van zijn dierbaren. Bedankt, Alain. Het ga je goed!

Over grenzen heen, samen sterker: Horval en FOS ontmoeten vakbonden in El Salvador en Honduras

In een geglobaliseerde economie stopt vakbondswerk niet aan de landsgrenzen. Multinationals organiseren hun productie wereldwijd, terwijl beslissingen over investeringen, arbeidsvoorwaarden en werkgelegenheid steeds vaker ver van de werknemers worden genomen. Ook vakbonden moeten daarom over grenzen heen samenwerken, ervaringen delen en elkaar versterken.

Vanuit die overtuiging trokken Patrick Rehan, covoorzitter van Horval, en Conny Demonie, gewestelijk secretaris van Horval West-Vlaanderen, samen met medewerkers van FOS in juli naar El Salvador en Honduras.

El Salvador: vakbondswerk onder druk

In El Salvador is de politieke en sociale ruimte de voorbije jaren sterk verkleind. Onder president Nayib Bukele en de aanhoudende noodtoestand staan mensenrechtenverdedigers, middenveldorganisaties en kritische stemmen steeds meer onder druk.

Ook vakbondswerk is er allesbehalve vanzelfsprekend. Toch blijven werknemers zich organiseren. De vakbond STIBYSS uit de drankenindustrie en aanverwante sectoren verkreeg in 2023 haar volledige wettelijke erkenning. Vervolgens startte het patronaat echter een administratieve rechtszaak met als doel de rechtspersoonlijkheid van de vakbond nietig te laten verklaren. Die procedure loopt nog steeds.

De delegatie overlegde met de Salvadoraanse vakbonden over hun situatie en mogelijke strategieën. Maar waardig werk gaat over meer dan arbeidsvoorwaarden alleen. Tijdens bezoeken aan lokale gemeenschappen werd duidelijk hoe belangrijk voedselzekerheid, duurzame landbouw en economische zelfstandigheid zijn. Kleinschalige voedselproductie biedt gezinnen niet alleen inkomen, maar ook meer zekerheid en autonomie. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar de positie en economische zelfstandigheid van vrouwen.

Honduras: armoede én syndicale strijd

Ook Honduras wordt gekenmerkt door grote economische en sociale ongelijkheid. Armoede en voedselonzeekerheid blijven er hardnekkig aanwezig en worden nog versterkt door klimaatverandering en economische onzekerheid.

Horval en FOS bouwen er al jaren aan een solidariteitsband met vakbonden en middenveldorganisaties. Tijdens gesprekken met USTABH, het netwerk van vakbondsorganisaties uit onder meer de dranken-, bananen-, suiker- en meloensector, kwamen telkens dezelfde problemen naar boven: onderaanneming, syndicale repressie, onzekere arbeidscontracten en gebrekkige toegang tot sociale bescherming.

Tegelijk zagen we hoeveel vastberadenheid er aanwezig is. Een bijzonder voorbeeld daarvan is het platform van vrouwelijke vakbondsleden. Zij voeren al jaren actie voor de ratificatie van IAO-verdrag 190 over geweld en intimidatie in de wereld van het werk.

Hun strijd is ook onze strijd

Waarom investeert Horval in internationale samenwerking? Omdat werknemers overal steeds meer met dezelfde economische spelers worden geconfronteerd. Multinationals kunnen productie en investeringen verschuiven naar landen waar lonen lager zijn, sociale bescherming zwakker is of vakbonden minder ruimte krijgen.

Internationale solidariteit is daarom geen liefdadigheid. Het is syndicalisme.

Elkaar ontmoeten, informatie uitwisselen, kennis delen en samen strategieën ontwikkelen maakt vakbonden sterker. In België, in El Salvador, in Honduras en overal waar werknemers zich organiseren om hun rechten te verdedigen.

Want kapitaal kent al lang geen grenzen meer. Onze solidariteit mag die evenmin kennen. ◀

Het sociaal overleg: van groot belang voor onze democratie

België staat bekend om zijn sociaal overleg. Maar wat houdt die term precies in? En vooral: waarom is het vandaag zo belangrijk om dit te verdedigen? De BBTK heeft een brochure en een speciaal spelletjesboek uitgewerkt zodat je het belang van het sociaal overleg goed begrijpt.

Het sociaal overleg is een essentiële pijler van ons sociaal model. Het berust op een systeem van onderhandelingen op verschillende niveaus tussen vertegenwoordigers van werknemers en werkgevers, met als doel collectieve arbeidsovereenkomsten (cao's) af te sluiten. Deze akkoorden hebben een zeer concrete impact op ons dagelijks leven: lonen, arbeidsvoorwaarden, vakantie, eindeloopbaan, uitkeringen, arbeidstijd, ... Een deel van onze rechten hangt dus rechtstreeks af van wat rond de onderhandelingstafel wordt afgesproken.

Toch blijft de werking ervan soms moeilijk te begrijpen. Wat zijn de verschillende onderhandelingsniveaus? Welke rol speelt een interprofessioneel akkoord (IPA)? Wie onderhandelt waarover? En waarom is het cruciaal dat werknemers vertegenwoordigd worden en hun stem kunnen laten horen?

Deze vragen zijn belangrijker dan ooit omdat het sociaal overleg steeds meer onder druk komt te staan. De Arizona-regering trekt bepaalde thema's naar zich toe die traditioneel tussen de sociale partners onderhandeld worden, waardoor het voor hen moeilijker wordt om samen oplossingen uit te werken.

De komende maanden worden belangrijk

In de komende maanden zullen nieuwe onderhandelingen op interprofessioneel niveau van start gaan. Die zullen gevolgen hebben die veel verder reiken dan de besprekingen op nationaal niveau. De beslissingen die worden genomen in het kader van het IPA vormen vaak de basis voor de onderhandelingen die vervolgens worden voortgezet in de sectoren en bedrijven.

Begrijpen wat er rond de onderhandelingstafel gebeurt, betekent ook begrijpen wat er concreet kan veranderen in ons werkleven.

Een speciaal nummer om het beter te begrijpen

Om je te helpen het sociaal overleg, zijn geschiedenis, zijn werking en de uitdagingen van de komende onderhandelingen beter te begrijpen, hebben we een speciaal nummer samengesteld met een variatie van informatie, spelletjes en leerzame inhoud.

Doorheen de pagina's ontdek je de verschillende niveaus van het sociaal overleg, blik je terug op de historie ervan, kan je je kennis testen, een onderhandelingsbingo spelen of lezen wat de sterren voorspellen voor het sociaal overleg.

Het sociaal overleg raakt ons allemaal. Daarom is het belangrijk om alle facetten ervan goed te begrijpen!

Inhoud van dit speciale nummer:

- Even terug naar het ontstaan van het sociaal overleg
- Kruiswoordraadsel
- Bingo
- Doolhof
- Verbind de punten
- Het verhaal van Katrien en hoe het sociaal overleg omzeild wordt
- Horoscoop
- Foto's van acties want samen sterk!

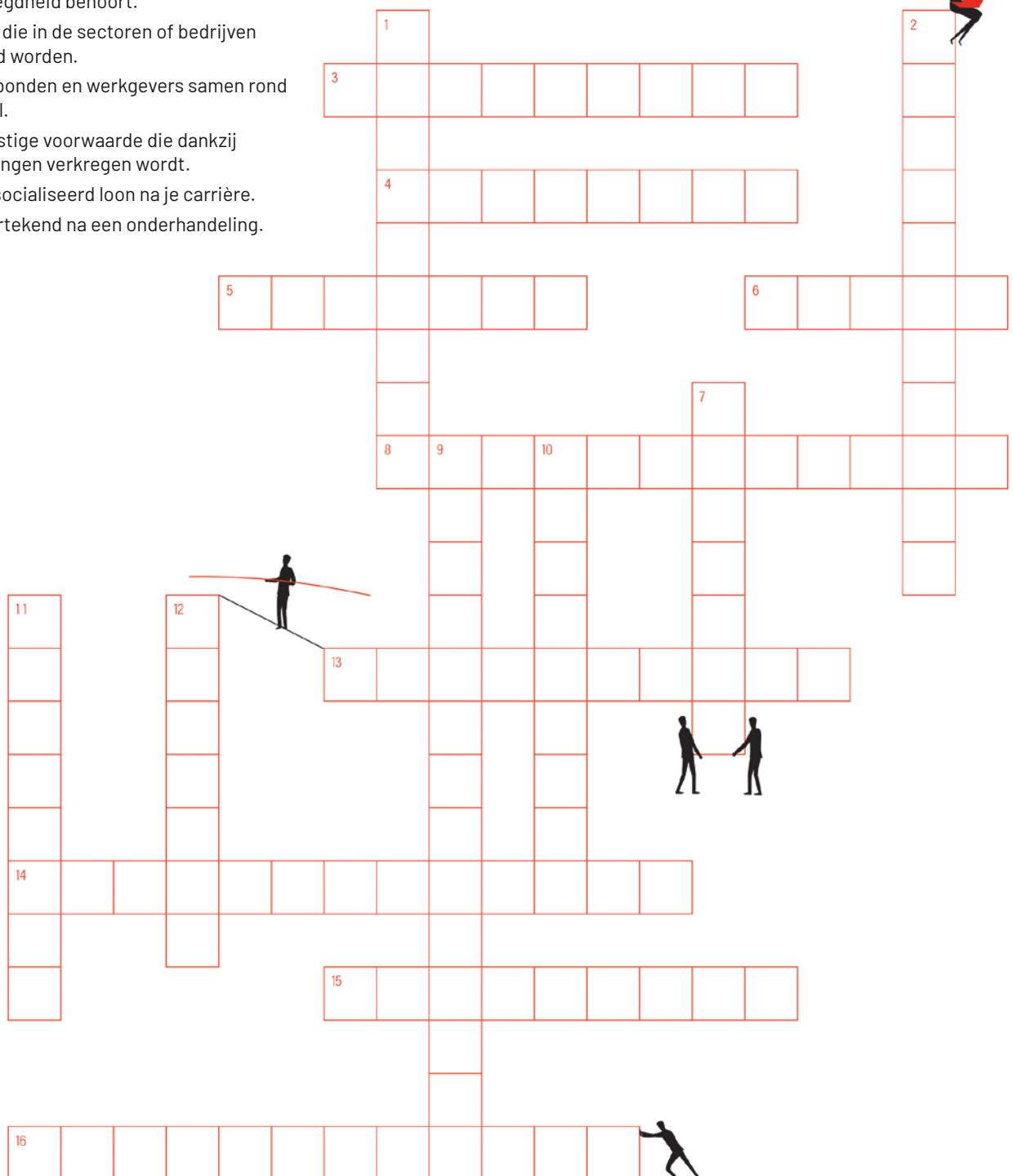
➔ Ontdek al onze informatie over het sociaal overleg op onze website bbtk.org.

Kruiswoordraadsel

Sommige definities zijn echte klassiekers van het sociaal overleg. Neem je mooiste balpen (of een potlood, als je wat voorzichtiger bent) en vul het rooster in.

1 Oplossing die voor beide partijen aanvaardbaar is; het doel van elke onderhandeling. 2 Ik zit achter de «B» van het CPBW verscholen. 7 Aanvullingen op het loon die in de sectoren of bedrijven onderhandeld worden. 9 Proces dat tot een akkoord leidt. 10 Tussenkomsst van een persoon of instelling in een aangelegenheid die niet rechtstreeks t ot haar bevoegdheid behoort. 11 Loonschalen die in de sectoren of bedrijven onderhandeld worden. 12 Ik breng vakbonden en werkgevers samen rond dezelfde tafel. 3 Recht of gunstige voorwaarde die dankzij onderhandelingen verkregen wordt. 4 Vorm van gesocialiseerd loon na je carrière. 5 Ik word ondertekend na een onderhandeling.	6 Mechanisme dat de koopkracht beschermt tegen inflatie. 8 Kernwaarde die door onze vakbond wordt uitgedragen. 13 Personen die door de vakbonden vertegenwoordigd worden. 14 Verdedigt de werknemers en wordt om de 4 jaar verkozen. 15 Individueel recht dat voortvloeit uit het IPA, sectorale of bedrijfs-cao's, en dat werknemers in staat stelt zich gedurende hun hele beroepsloopbaan bij te scholen. 16 Vakbondsvertegenwoordiging binnen het bedrijf.

Bingo

Kruis de vakjes aan! Sommige uitspraken komen zo vaak terug aan de onderhandelingstafel dat ze wel hun eigen bingokaart verdienen. Het principe is eenvoudig: lees de 9 vakjes en kruis aan welke uitspraken je al eens hebt gehoord. Tijdens onderhandelingen, een vergadering, op televisie of in een politieke verklaring... Je kan er haast niet omheen. Hoeveel vakjes kan jij aankruisen? Heb je bingo? ◀

 We kunnen niet verder gaan dan dit	NEE	Ik sta altijd open voor een gesprek	 Het budget laat het niet toe
Nul loonmarge	 We moeten flexibel blijven	Een hervorming is noodzakelijk	Ons concurrentievermogen staat op het spel
Dat is geen prioriteit	Gejammer	 We nemen er nota van	Dat punt zal later behandeld worden
De inspanningen moeten gedeeld worden	 Jullie hebben niet begrepen wat ik wilde zeggen	De deur wordt dichtgeslagen	 De context is ingewikkeld

**MET MIJN
RIJBEWIJS C
STA IK ER
GOED VOOR
ADVIES OVER
MIJN EERSTE
CONTRACT
KAN IK
TERECHT
BIJ ABVV.**

Word **GRATIS** lid van ABVV Jongeren.
Want op elke vraag, vinden wij een antwoord.

ABVV

Gratis infosessies eindeloopbaan en pensioen

Alle info en inschrijven via:

www.solidaris.be/pensioeninfodagen

Minder gaan werken? Tijdskrediet of themaverlof? Wanneer voordelig op pensioen gaan? Een expert in pensioenen van Solidaris en een loopbaanconsulent van ABVV geven je alle info. Volg de infosessie zowel online als op verschillende locaties in de provincie Antwerpen. Gratis maar inschrijven verplicht.

ABVV
Regio Antwerpen

ABVV
Mechelen+Kempfen

 Solidaris

Agenda oktober-december

3 oktober 14u

Moretusburg Hoboken: Wandelen door wat blijft

Gegidste wandeling + bezoek tentoonstelling
Info en inschrijven?
www.linxplus.be

4 oktober 11u

Refugee Walk in Brussel

Stap mee met Team ABVV
Info en inschrijven? Zie agenda op:
www.abvv-regio-antwerpen.be

9 oktober

Nationale betoging

Meer info op www.abvv.be

12 t.e.m. 16 oktober 9u

Slim digitaal

Training
Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 40
werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

14, 21, 28 oktober 9u

Slim omgaan met je stress Workshop

Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 40
werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

17 oktober 14u

Blik Historik: Van armenzorg tot sociaal beleid

Gegidste wandeling n.a.v. Werelddag van Verzet tegen Armoede
Info en inschrijven?
www.linxplus.be

19 t.e.m. 23 oktober 9u

Slim met je geld

Training
Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 40
werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

20 oktober

2-jaarlijkse personeelsdag

ABVV-kantoren in de regio Antwerpen gesloten

9 t.e.m. 13 november 9u

Slim met je administratie

Training
Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 40
werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

9, 16, 23, 30 november

en 7, 14 december 9u

Slim omgaan met je communicatie

Training
Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 40
werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

11 november

Wapenstilstand

Wettelijke feestdag
Alle ABVV-kantoren gesloten

17 november 19u

Eindeloopbaan en pensioen

Infosessie
Bondsgebouw, Ommeganckstraat 47-49
2018 Antwerpen
inschrijven met QR-code op vorige pag.

19 november 19.30u

Dagen van de Sociale Filmfestival

Filmhuis Klappeï
Openingsavond met Linx+
Info en inschrijven?
www.linxplus.be

19 november

Eindeloopbaan en pensioen

Infosessie
Cultuurhuis de Warande
Warandestraat 42, 2300 Turnhout
inschrijven met QR-code op vorige pag.

26 november 19u

Eindeloopbaan en pensioen

Infosessie
De Kroon, Antwerpsesteenweg 2
2950 Kapellen
inschrijven met QR-code op vorige pag.

30 november 19u

Eindeloopbaan en pensioen

Infosessie
ACOD, Stationsstraat 50
2800 Mechelen
inschrijven met QR-code op vorige pag.

1 december 19u

Eindeloopbaan en pensioen

Online webinar
inschrijven met QR-code op vorige pag.

10 december 14u

Eindeloopbaan en pensioen

Online webinar met live chat & replay
inschrijven met QR-code op vorige pag.

10 december 19u

Dag van de Mensenrechten

Het recht op protest
Roodshow met: B. Engelaar (ABVV), R. Wouters (UHasselt) & M. Boey (Liga Voor Mensenrechten)
Info en inschrijven zie agenda op:
www.abvv-regio-antwerpen.be

25 december

Kerst

Wettelijke feestdag
Alle ABVV-kantoren gesloten

Meer info?

www.abvv-regio-antwerpen.be
www.abvvmechelenkempen.be

Volg ABVV-regio Antwerpen en ABVV Mechelen-Kempen op

Beyond Borders – kunst van het verzet

Afgelopen zomer kon iedereen de expo 'Beyond Borders – kunst van het verzet' bezoeken in Ons Huis op de Vrijdagmarkt. Wat drijft mensen om zich te verzetten? Tegen onrecht. Tegen ongelijkheid. Tegen grenzen die mensen verdelen. En wat gebeurt er wanneer kunst diezelfde vragen stelt?

De expo bracht het werk van Frans en Serena Wuytack naar Ons Huis in Gent. Vader en dochter, twee generaties kunstenaars, gingen elk op hun eigen manier in dialoog over verzet, verbondenheid en menselijke waardigheid.

Deze tentoonstelling ging niet alleen over kijken naar kunst. Ze nodigde uit om stil te staan bij iets wat al generaties lang mensen in beweging brengt: de overtuiging dat de wereld anders en menselijker kan. Net dat maakt deze tentoonstelling bijzonder. Want ze vertelde niet alleen een artistiek verhaal, maar raakte ook aan een geschiedenis die diep verweven zit met Ons Huis, de arbeidersbeweging en het vakbondswerk. Meer dan duizend bezoekers kwamen langs op de expositie.

Frans Wuytack bouwde internationaal een reputatie op als kunstenaar, dichter, filmmaker en activist. Zijn levensverhaal is sterk verbonden met engagement en maatschappelijke strijd. Als progressieve priester kwam hij terecht in Latijns-Amerika en verzette hij zich tegen sociale ongelijkheid en onrecht.

Die ervaringen dragen zijn werk tot vandaag. Zijn kunst staat nooit los van de wereld rondom hem. Ze vertrekt vanuit een diep geloof dat kunst niet alleen kan tonen wat bestaat, maar ook zichtbaar kan maken wat anders moet.

Na de zomer mocht Frans op 91-jarige leeftijd tijdens de Vredefeesten in Sint-Niklaas tevens de 6de Vredesprijs in ontvangst nemen van de stad Sint-Niklaas.

Expo Van Raemdonck Het Volkshuis Sint-Niklaas

In Het Volkshuis in Sint-Niklaas loopt vanaf 15 oktober 2026 tijdelijk een tentoonstelling met cartoons van George van Raemdonck, een van de belangrijkste politieke tekenaars uit de eerste helft van de 20ste eeuw. Een scherpe pen tegen een gevaarlijke ideologie.

Een cartoon kan meer zeggen dan duizend woorden. Dat wist de Antwerpse tekenaar George van Raemdonck als geen ander. Toen het fascisme en nazisme in Europa opkwamen, gebruikte de maatschappelijk geëngageerde cartoonist en illustrator zijn potlood als scherp verzetwapen. Al vroeg in de jaren 1930 keerde hij zich tegen het opkomende fascisme en nazisme. Zijn tekeningen waren niet alleen humoristisch, maar ook kritisch, confronterend en maatschappelijk geëngageerd.

Met humor, satire en vlijmscherpe beeldtaal reageerde Van Raemdonck op de politieke gebeurtenissen van zijn tijd. In het bijzonder keerde hij zich tegen het opkomende fascisme en nazisme en tegen de dreiging van oorlog en dictatuur.

Zijn cartoons zijn vandaag niet alleen waardevolle historische documenten. Ze tonen ook hoe krachtig een tekening kan zijn als vorm van maatschappelijk en politiek protest.

Ontdek het werk van een tekenaar die zijn pen gebruikte om te waarschuwen, te bekritisieren en weerstand te bieden.

Een tekenaar met een scherpe pen

George van Raemdonck werd in 1888 in Antwerpen geboren. Hij volgde een opleiding aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen en ontwikkelde zich tot een veelzijdig kunstenaar: hij was schilder, illustrator, karikaturist en striptekenaar.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog vluchtte hij met zijn gezin naar Nederland. Daar ging hij aan de slag als politiek tekenaar voor onder meer De Amsterdammer, waar in 1914 zijn eerste spotprent werd gepubliceerd, "De Nijvere Bertha". Later zou hij ook tekenen voor het linkse magazine De Notenkraak. Zijn cartoons behandelden de politieke actualiteit en maakten van hem een bekende tekenaar in Nederland.

Van Raemdonck is bovendien een belangrijke figuur uit de vroege geschiedenis van het Belgische en Nederlandse stripverhaal. Samen met schrijver A.M. de Jong maakte

hij vanaf 1922 de populaire strip Bulletje en Boonestaak. In vijftien jaar tijd tekende hij daarvoor duizenden tekeningen.

Tegen fascisme en nazisme

Na de machtsovername van Hitler in 1933 werd het verzet tegen het fascisme een belangrijk onderdeel van het werk van Van Raemdonck en zijn vriend A.M. de Jong. In De Notenkraak verschenen regelmatig antifascistische teksten en tekeningen.

De dreiging van het fascisme was voor Van Raemdonck geen abstract gegeven. Als jonge kunstenaar had hij de gevolgen van oorlog zelf ervaren toen hij tijdens de Eerste Wereldoorlog met zijn gezin naar Nederland moest vluchten. Zijn afkeer van oorlog en militarisme kwam dan ook regelmatig terug in zijn werk.

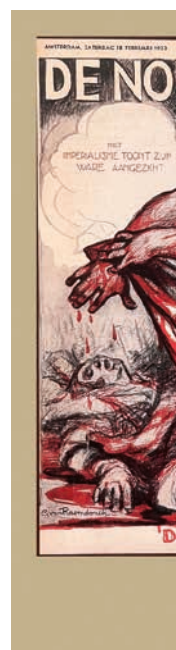
De cartoons in deze tentoonstelling tonen hoe hij met humor, satire en beeldtaal reageerde op een tijd waarin democratie en vrijheid steeds meer onder druk kwamen te staan.

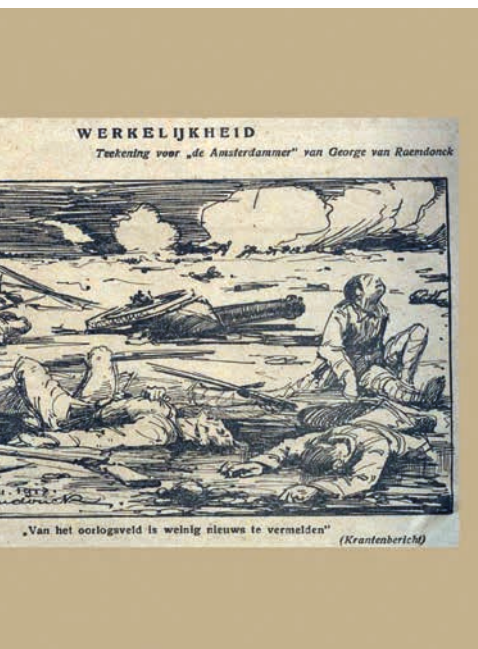
Cartoons als tijdsdocument

De tekeningen van Van Raemdonck zijn vandaag meer dan historische documenten. Ze laten zien hoe een kunstenaar naar zijn eigen tijd keek en hoe een cartoon maatschappelijke en politieke kritiek kan verbeelden.

Wie de cartoons vandaag bekijkt, ziet niet alleen de figuren en gebeurtenissen uit de jaren 1930 en 1940. Ook de vraag naar de rol van humor, satire en kunst tegenover autoritaire ideologieën blijft brandend actueel.

Ageren tegen nazi's en fascisme nodigt je uit om te kijken, te lezen en stil te staan bij de geschiedenis — en bij de kracht van een scherpe pen. Bezoek deze expo gratis in Het Volkshuis in Sint-Niklaas van 15 oktober tot en met 15 november. De expo is geopend op donderdag, vrijdag en zondag van 13u tot 18u.

Pensioenen

De pensioenhervorming is al maandenlang niet uit het nieuws weg te denken. Nieuwe regels, veranderde leeftijdsgrenzen en aanpassingen in de opbouw doen bij velen de vraag reizen: “Wat betekent dit nu concreet voor mijn portemonnee en mijn pensioendatum?”

Het overzicht bewaren tussen alle wetswijzigingen en vaktiaal is niet eenvoudig. Toch is het essentieel om op tijd stil te staan bij je financiële toekomst. Om de bomen door het bos weer te zien, helpen we je graag op weg.

Of je nu liever in een collectieve sessie de algemene hoofdlijnen en nieuwste updates meepikt, óf tijdens een individueel gesprek jouw specifieke situatie tot in de puntjes wilt laten doorrekenen: ABVV staat voor je klaar.

Tijdens onze **collectieve pensioensessie** nemen we de pensioenhervorming volledig door. Wat betekenen de nieuwe regels en welke impact hebben ze. Zelfs als je nooit eerder naar jouw pensioensituatie hebt gekeken is deze gezamenlijke sessie een uitgelezen kans om er een zicht op te krijgen.

Wat mag je verwachten tijdens deze collectieve infosessie?

- Helder overzicht: De verschillen tussen de huidige en de nieuwe pensioenregels.
- Eerlijke impact: Wat verandert er concreet voor jouw pensioendatum en uitkering?
- Het syndicale antwoord: Waar wij voor staan en hoe we opkomen voor een rechtvaardig pensioen.
- Antwoord op jouw vragen: We kijken met jou of een persoonlijke afspraak verder nodig is voor jouw persoonlijke dossier te bekijken.

Dit najaar staan er nog sessies gepland in Gent, Dendermonde, Sint-Niklaas en Ronse. Interesse in de collectieve sessie? Schrijf je in via tinyurl.com/coll-pensioen-ABVV of scan de QR-Code

Geen twee loopbanen zijn hetzelfde. Heb je specifieke vragen over jouw pensioendatum, de opbouw van je aanvullend pensioen of het effect van de nieuwe regels op jouw netto-inkomen? Dan is een **individueel gesprek** de beste keuze.

Tijdens het gesprek bekijken onze pensioenexperts jouw zogenaamde pensioenloopbaan. Ze geven tips en tricks om het meeste uit jouw situatie te halen. We hebben in de voorgaande periode al meer dan 1000 werknemers en werkzoekenden geïnformeerd over hun pensioen, de impact van de maatregelen en het beste plan van aanpak. Schrijf je in via tinyurl.com/Individueleinfopensioen of scan de QR-code.

Lancering pensioendienst ABVV Limburg

We hebben goed nieuws voor onze Limburgse leden die hun pensionering eens grondig willen doorlopen: ABVV Limburg beschikt sinds 17 juni officieel over zijn eigen pensioendienst.

Zeker nu dat de pensioenhervormingen van de Arizona-regering een realiteit zijn is het belangrijk om te weten hoe jouw pensioen eruit gaat zien.

Bereik jij dus binnenkort je wettelijke pensioenleeftijd of wil je gewoon graag weten wat de toekomst voor je in petto heeft? Maak dan snel een afspraak via 011 22 97 77 en kom langs bij ons vormingslokaal op de Gouverneur Roppesingel 55, Hasselt – of scan de QR-code voor meer info.

Jouw werkloosheidsdienst is verhuisd

De werkloosheidsdienst P500 (Brussel-Elsene-Haren) is recent verhuisd. Om je nog beter van dienst te zijn, is de P500-werkloosheidsdienst van ABVV-Brussel nu bereikbaar via ons gloednieuwe kantoor in de Hoogstraat 48, 1000 Brussel. Recht tegenover het Kapellekerkplein.

De P500-werkloosheidsdienst is gemakkelijk bereikbaar met het openbaar vervoer:

- Dichtstbijzijnde bushaltes: Kapellekerk (bus 48 en 50) en Grote Zavel (bus 33, 48 en 95)
- Tramhalte: Kleine Zavel (tram 92 en 93)
- Metrostation: Centraal Station
- Treinstation: Brussel-Kapellekerk

Wij kijken ernaar uit je binnenkort in ons nieuwe kantoor te verwelkomen.

Renovatiepremies: als mobilisatie bakens verzet

De Brusselse regering stuurde haar hervormingsplannen voor renovatiepremies bij na mobilisatie en verzet.

In maart kondigde de Brusselse regering aan dat de premies voor energetische renovatie zouden verdwijnen en plaats zouden maken voor leningen, zelfs voor de meest kwetsbare gezinnen. Samen met Embuild.brussels verzette ABVV-Brussel zich tegen die keuze en toonde zo dat een andere weg mogelijk was. Enkele maanden later heeft de regering haar plannen bijgestuurd: de premies voor kwetsbare gezinnen blijven uiteindelijk behouden, worden vooraf gefinancierd en versterkt. Een belangrijke stap vooruit die ons aan iets essentieels herinnert: als we ons mobiliseren en geloofwaardige alternatieven op tafel leggen, kunnen we de bakens verzetten.

Premies leken ten dode opgeschreven

Afgelopen voorjaar kondigde de Brusselse regering aan dat ze een einde wilde maken aan het systeem van Renolution-premies en die voornamelijk wilde vervangen door EcoReno-leningen tegen een voordelige rentevoet of zelfs aan 0 procent.

Voor ABVV-Brussel moest het bestaande systeem inderdaad worden herzien. De premies kwamen verhoudingsgewijs vaker terecht bij meer welgestelde gezinnen, terwijl gezinnen met de laagste inkomens meer moeite hadden om renovatiewerken aan te vatten en vooral om de kosten ervan voor te schieten.

Maar afschaffing van de premies was geen oplossing. Want een renteloze lening blijft een lening. Voor heel wat Brusselse gezinnen die met energiearmoede kampen en nauwelijks financiële ruimte hebben, is schulden aangaan om hun woning te renoveren eenvoudigweg geen optie.

Ons voorstel was om de premies beter te richten op de gezinnen die ze echt nodig hebben, ze vooraf te financieren zodat die gezinnen niet eerst zelf duizenden euro's moeten voorschieten, en rechtstreekse steun te behouden voor wie niet de mogelijkheid heeft om te lenen.

Samen mobiliseren voor alternatieven

Tegenover de plannen van de regering besloten ABVV-Brussel en bouwfederatie Embuild.brussels gezamenlijk hun standpunt publiek te verdedigen. Eind maart pleitten Aurélie Notebaert (vakbondssecretaris van de bouwsector bij de Algemene Centrale van het ABVV) en Laurent Schiltz (Embuild.brussels) samen in Le Soir voor het behoud van renovatiepremies voor de meest kwetsbare gezinnen.

Ze deelden dezelfde vaststelling: de steun vervangen door leningen dreigde niet alleen de meest kwetsbare gezinnen uit te sluiten van energetische renovatie, maar kon er ook toe leiden dat heel wat renovatieprojecten werden afgeblazen, met rechtstreekse gevolgen voor de activiteit en de werkgelegenheid in de bouwsector.

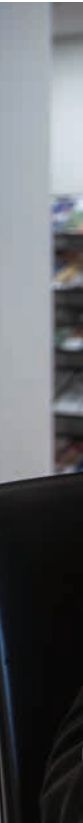
Maar deze mobilisatie bleef niet beperkt tot een tussenkomst in de media.

Op initiatief van ABVV-Brussel bracht Brupartners (de Brusselse Economische en Sociale Raad, waarin de vakbonden en de vertegenwoordigers van de werkgevers zetelen) op 23 april eveneens een advies uit over de premies voor de energetische renovatie van gebouwen, dat in dezelfde richting ging.

We hebben dus gedaan wat een vakbond moet doen: een beslissing aanvechten die we onrechtvaardig vonden, maar tegelijk ook aantonen dat een ander beleid mogelijk was.

Regering stuurt plannen bij

Die mobilisatie heeft resultaat opgeleverd. Het Sociaal Klimaatplan dat uiteindelijk door de Brusselse regering werd goedgekeurd, is aanzienlijk socialer dan het oorspronkelijke ontwerp.

Aurélien Notebaert en Laurent Schiltz

- Voor gezinnen in een kwetsbare situatie voorziet het voortaan in een vooraf gefinancierde sociale renovatiepremie, als aanvulling op een renteloze sociale renovatielening. Bovendien werd het aantal gezinnen dat voor deze premie in aanmerking kan komen verhoogd van 3.600 naar 3.900.
- In totaal wordt 71 miljoen euro uitgetrokken voor deze premies, bovenop 21,7 miljoen euro voor renteloze leningen.
- Ook de sociale huisvesting, die volledig ontbrak in het oorspronkelijke ontwerp, krijgt 58 miljoen euro voor energetische renovatiewerken.

Nog een belangrijke vooruitgang: verhuurders die van deze steun gebruikmaken, moeten hun woning gedurende minstens negen jaar ter beschikking stellen van een sociaal verhuurkantoor. Zo wordt de inzet van overheidsgeld voor renovatie gekoppeld aan een sociale garantie voor de huurders.

De regering heeft de in maart aangekondigde koers dus bijgestuurd: de premies zullen niet verdwijnen om uitsluitend plaats te maken voor leningen. Het principe dat wij verdedigden – rechtstreekse, gerichte en vooraf gefinancierde steun voor wie zijn renovatie niet zelf kan financieren – staat vandaag centraal in het systeem.

Strijd loont

Deze vooruitgang biedt uiteraard geen antwoord op alle uitdagingen rond energetische renovatie in Brussel. We zullen de concrete uitvoering van het Sociaal Klimaatplan en de daadwerkelijke toegankelijkheid ervan voor de betrokken gezinnen nauwlettend blijven opvolgen. Maar we moeten ook onze overwinningen kunnen vieren.

In maart werd de afschaffing van de premies voorgesteld als de keuze van de regering. Wij hebben die koers aangevochten, samen met andere actoren op het terrein een alternatief uitgewerkt en het debat gevoerd in de pers en binnen het sociaal overleg. Uiteindelijk stuurde de regering haar plannen bij.

Dat is precies waar vakbondsactie voor dient: niet alleen neen zeggen, maar aantonen dat andere keuzes mogelijk zijn, krachtsverhoudingen opbouwen en concrete veranderingen afdwingen. In een periode waarin men ons maar al te vaak wil doen geloven dat budgettaire beperkingen slechts één beleid mogelijk maken, bewijst dit dossier het tegendeel. Er bestaan alternatieven. En als we ons mobiliseren om ze te verdedigen, kunnen we resultaten boeken.

ABVV West-Vlaanderen krijgt nieuwe provinciaal secretaris

Na een carrière van 44 jaar bij het ABVV, gaat provinciaal secretaris Erik Van Deursen op 1 juli met welverdiend pensioen. Na baantjes in het onderwijs aan het begin van zijn loopbaan, werd al snel duidelijk dat de ambities van Erik elders lagen. In 1982, na de lokale gemeenteraadsverkiezingen, kon hij aan de slag in de Centrale der Kleding en Aanverwante Vakken van het ABVV. De start van bijna een halve eeuw socialistisch syndicalisme.

In 2009 maakte hij de overstap naar het Interprofessioneel ABVV en werd hij provinciaal secretaris in West-Vlaanderen.

Tijdens die periode leidde Erik het ABVV West-Vlaanderen en zette hij zijn schouders onder de Socialistische Gemeenschappelijke Actie, en onderhield hij goede contacten met mutualiteit en partij. Zo stond hij mede aan de wieg van de coöperatieve SamenSterker, die door middel van groepsaankopen de koopkracht van mensen

versterkt. Daarnaast stond internationale solidariteit ook centraal in zijn beleid, en gebeurden er geregeld uitwisselingen met buitenlandse vakbonden.

De laatste jaren maakte Erik ook golven met zijn werk rond 8 mei, het historisch belang ervan in de strijd tegen extreemrechts en de actuele eis om de datum opnieuw te erkennen als een officiële feestdag.

Naast de passie die hij in zijn carrière legde, is zijn passie voor de koers steeds aanwezig gebleven. Die passie deelt hij met zijn opvolger, Resley Verbinnen.

Resley startte ooit bij het ABVV als vormingswerker in Oost-Vlaanderen. Na twaalf jaar vorming maakte hij de overstap naar West-Vlaanderen en werd hij secretaris bij de bediendecentrale BBTK ORIK, waar hij de handelssector, voedingsnijverheid en de grafische en financiële sector opvolgde. Sinds 1 juli is hij provinciaal secretaris van het ABVV in West-Vlaanderen.

Afscheidnemend provinciaal secretaris Erik Van Deursen

Kersvers provinciaal secretaris Resley Verbinnen

111.000 West-Vlamingen lopen risico op armoede of sociale uitsluiting

Met 17 oktober, de internationale dag tegen armoede, in het vooruitzicht nemen we opnieuw een kijkje hoe het gesteld is met de financiële gezondheid van de Belgische bevolking. We duiken daarvoor in de statistieken van de SILC-bevraging, die jaarlijks door Statbel wordt georganiseerd.

Die leert ons dat in 2025 maar liefst 16,5% van de Belgische bevolking een risico liep om in armoede of sociale uitsluiting terecht te komen. Omgerekend gaat dit om 1,9 miljoen mensen in ons land. Een aanzienlijk deel van onze landgenoten.

Maar wat betekent dat nu precies? Wanneer wordt volgens de parameters van de enquête iemand beschouwd als "risico op armoede" of "sociale uitsluiting"?

Men houdt rekening met drie verschillende factoren. Zodra iemand met minstens één ervan geconfronteerd wordt, spreekt met over een armoederisico:

- Financieel risico: 10,9% van de Belgen beschikt over een inkomen onder de armoededrempel (= 60% van het mediane inkomen, in België ongeveer €1565 netto per maand voor een alleenstaande).
- Een huishouden met een lage werkintensiteit, wat betekent dat de volwassenen in een gezin de afgelopen 12 maanden minder van 1/5de van de tijd aan het werk waren. 11% van de bevolking was in dit geval.
- Wanneer iemand niet meer in staat is om bepaalde dagelijkse uitgaven te doen (vb. rekeningen betalen, versleten meubilair vervangen, regelmatig uitstappen maken, enz.), die noodzakelijk geacht worden om een acceptabele levensstandaard te handhaven, spreekt met over ernstige materiële en sociale deprivatie. 4,9% van de Belgische bevolking kampt hier mee.

Zoomen we in op West-Vlaanderen, dan zien we volgende cijfers:

- Financiële risico's: 5,6%
- Lage werkintensiteit: 7%
- materiële en sociale deprivatie: 1,6%
- Algemeen armoederisico: 9,8% (ongeveer 111.000 West-Vlamingen)

Door de band genomen doet West-Vlaanderen het dus beter dan de rest van het land, desalniettemin blijven de cijfers hoog voor het welvarende land dat we zijn.

Daarom blijft het voor het ABVV West-Vlaanderen van groot belang om op 17 oktober (maar ook daarna) mee actie te voeren tegen armoede en sociale uitsluiting. Zeker nu wanneer we politieke beleidsmakers met de hakbijl door allerlei sociale vangnetten en

ondersteuningsmaatregelen zien gaan, allemaal onder het mom van "begrotingsevenwicht", terwijl de miljarden het raam uitvliegen aan militaire uitgaven.

Ook de steeds grotere groep mensen die werken en toch moeite hebben om rond te komen op het einde van de maand neemt stilaan toe. Een vaak vergeten groep, maar daarom niet onbelangrijk. De Universiteit van Antwerpen deed hiernaar onderzoek, en vond dat de gezinssituatie vaak een grotere impact had op het armoederisico dan het inkomen.

In een tweeverdienersmaatschappij zijn alleenstaanden extra kwetsbaar, zeker als er ook kinderen in het spel zijn. Ook elementen als flexibele of tijdelijke arbeidscontracten, ook bij tweeverdieners, verhogen het risico op armoede. Mensen met een tijdelijk contract hebben een armoederisico dat tot bijna vier keer hoger ligt dan in vergelijking met werknemers met een vast contract. De onderzoekers formuleren daarom twee beleidsstrategieën om deze mensen te ondersteunen:

- Directe inkomensondersteuning: Zorgen dat de minimumlonen hoog genoeg zijn om in een goede levensstandaard te voorzien.
- Indirecte inkomensondersteuning: Zorgen dat de werkintensiteit binnen het gezin verhoogd, gepaard met een adequate begeleiding (nu is die begeleid vooral gericht op niet-werkenden, en zeer bestraffend van karakter) en flankerende maatregelen zoals voldoende en betaalbare kinderopvang, gerichte kinderbijslag, etc.

Het onderzoek en de aanbevelingen zijn er. Nu nog enkel onze beleidsmakers, politici ervan bewust maken om een goed beleid voor de mensen uit te werken, en niet de besparingsgolf, verdere flexibilisering en culpabilisering van het individu verder te zetten.

Doe mee op 17 oktober

Houdt de kalender in de gaten om te weten waar er dicht bij jou een lokale actie doorgaat via volgende link

Infosessies Samen Zwanger

Zwanger?

Dan ga je vanaf nu een bijzondere periode tegemoet! Naast de ontdekking van nieuw leven en verandering van je lichaam moet je ook enkele administratieve taken in orde brengen en verschillende keuzes maken. Hoe je daaraan begint en waar je allemaal recht op hebt kom je te weten tijdens deze online infosessie van Solidaritis in samenwerking met ABVV West-Vlaanderen.

Wat?

Je krijgt tijdens de infosessie een antwoord op vragen zoals:

- Wat breng je in orde om je uitkering moederschapsrust te ontvangen?
- Hoeveel weken kan je thuisblijven bij je kleine spruit?
- Vanaf wanneer en hoe vraag je je startbedrag aan?
- Hoe zit het met ouderschapsverlof?
- Kan je rekenen op extra hulp?
- Wat krijg ik van Solidaritis?

Waar en wanneer?

Volg de infosessie makkelijk van thuis mee via het online webinar. Je krijgt van de loketmedewerker alle nodige info, ze schotelen je interactieve polls en vragen voor, terwijl je ondertussen via de live chat zelf vragen kan stellen.

Online webinar begint telkens om 19u30

- Donderdag 17 september
- Dinsdag 24 november

Hoe kijken?

Schrijf je in via onderstaande QR-code en je ontvangt een bevestiging van je registratie per e-mail met de kijklink voor het webinar in je mailbox. Ontvang je geen e-mail? Kijk even in je map ongewenste mails. Je hebt enkel een smartphone, tablet of computer nodig met een stabiele internetverbinding en geluid. Heb je iets gemist? Na afloop krijg je een replay doorgestuurd om het webinar rustig te herbekijken. Deze infosessie is volledig gratis en is een samenwerking tussen Solidaritis en ABVV West-Vlaanderen.

EEN AUTOVERZEKERING NODIG? WACHT NIET LANGER, ONDERSCHRIJF NU!

Meer info over onze verzekeringen of een gratis vrijblijvende offerte?
Bel gratis naar ons contact center op **0800/49 494** of surf naar
www.actelaffinity.be/abvv

Meer informatie over onze verzekeringen:

✓ Wat is verzekerd?

Burgerlijke aansprakelijkheid:

- Wanneer u verantwoordelijk bent voor een ongeval, verzekeren wij uw belangen en de materiële en lichamelijke schade toegebracht aan derden.
- Wij verzekeren tevens de schade veroorzaakt aan zwakke weggebruikers (voetgangers, fietsers en inzittenden), ook als u niet aansprakelijk bent voor het ongeval.

Rechtsbijstand:

- Wij waarborgen uw verhaal tegen een aansprakelijke derde voor uw lichamelijke schade of de stoffelijke schade aan het verzekerde voertuig.
- Wij verzekeren uw strafrechtelijke verdediging.

Bescherming van de bestuurder:

- Wij waarborgen uw lichamelijke schade als bestuurder van het verzekerde voertuig wanneer u verantwoordelijk bent voor het ongeval.

✗ Wat is niet verzekerd?

Burgerlijke aansprakelijkheid:

- De schade geleden door de bestuurder die verantwoordelijk was voor het ongeval.
- De stoffelijke schade aan het verzekerde voertuig.

Rechtsbijstand:

- Boetes, opdecieinen en minnelijke schikkingen.

Bescherming van de bestuurder:

- De blijvende invaliditeit lager dan 8%. De eerste maand tijdelijke ongeschiktheid.

Actelaffinity is de commerciële benaming van een product van Actel - merk van P&V Verzekeringen nv - Verzekeringsonderneming erkend onder code 0058 - Koningstraat 151, 1210 Brussel. Dit document is een reclamadocument met daarin algemene informatie over de autoverzekering Actelaffinity die door P&V Verzekeringen ontwikkeld werd. Alle informatie over de diensten en producten op deze website is onderworpen aan de regels van de Belgische wetgeving. Als klant bent u beschermd door de gedragsregels inzake verzekeringen. Op de verzekering Actelaffinity zijn uitsluitingen, beperkingen en voorwaarden in verband met het verzekerde risico van toepassing. We verzoeken u dus om de algemene voorwaarden van dit product aandachtig te lezen vóór de inschrijving. Ze zijn beschikbaar op de website www.actelaffinity.be/abvv of op eenvoudig verzoek aan een sales adviseur van ons contact center. Alvorens deze verzekering af te sluiten, raden wij u aan het productinformatiedocument en de van toepassing zijnde algemene voorwaarden (https://www.actelaffinity.be/abvv) te lezen. Het contract voor deze verzekering wordt afgesloten voor een periode van één jaar en wordt elk jaar stilzwijgend verlengd. Om uw risicoprofiel te bepalen, hanteren we enkele segmentatiecriteria. Bij eventuele klachten kunt u contact opnemen via 0800/49.494 met een sales adviseur van het contact center, uw bevoorrechte gesprekspartner voor al uw vragen. Hij zal alles doen om u zo goed mogelijk te helpen. U kunt ook rechtstreeks contact opnemen met onze dienst Klachtenmanagement die uw klacht of opmerking zorgvuldig zal onderzoeken. Wij zullen de verschillende partijen trachten te verzoeken en naar een oplossing zoeken. U kunt met ons contact opnemen per brief (Klachtenmanagement, Koningstraat 151, 1210 Brussel) per e-mail klacht@actel.be of telefonisch 02/250.90.60. Als u niet akkoord gaat met de voorgestelde oplossing kunt u zich wenden tot de Ombudsdienst van de Verzekeringen (de Meelûsquare 35 te 1000 Brussel), telefonisch 02 547 58 71 of per mail info@ombudsman.as.